

KUNSTLAGERET

Metoderapport til SKUP 2019

DNs artikkelserie dokumenterer hvordan store transaksjoner i kunstmarkedet foregår i det skjulte med et anonymt tollager i Oslo som base. Fra tollageret har flere av Norges rikeste kjøpt og solgt dyr kunst under radaren. DN har også avdekket at tollageret har blitt brukt av en skatterømling til å skjule store verdier for den norske staten. Etter DNs artikler har Skattekrim, Tolletaten og kemneren i Oslo aksjonert mot lageret.

Innsendere: Knut Gjernes, Kjetil Sæter og Stian Øvrebø Johannessen.

Dagens Næringsliv, Postboks 1182 Sentrum, 0107 OSLO.

Oslo, 13. januar 2020.

Knut Gjernes, Kjetil Sæter og Stian Øvrebø Johannessen.

knut.gjernes@dn.no (tlf: 932 56 179)

kjetil.seter@dn.no (tlf: 906 38 745)

stian.johannessen@dn.no (tlf: 906 61 157)

Forfatterne står inne for juridiske og etiske vurderinger og formuleringer i denne metoderapporten.

Innholdet i og innsendingen av metoderapporten er avklart med redaktør Gry Egenes og redaksjonssjef Frode Frøyland i Dagens Næringsliv.

Takk til: Jeff Gilbert, Fredrik Solstad, Javad M. Parsa, Mikaela Berg, Gorm K. Gaare, Anders Stensen og Kari Live Rønningen.

Publisert fra 31. mai 2019. Arbeidet fortsetter inn i 2020.

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Arbeidsflyt	3
3. Idefasen	4
3.1 Tipset	4
3.2 Ideene.....	5
4. Analysefasen.....	6
4.1 Hypotesene.....	6
4.2 Problemstillingene.....	6
5. Metodefasen	7
5.1 Kartleggingen.....	7
5.1.1 Relasjon til offentlige myndigheter	7
5.1.2 Kunst i bevegelse	8
5.1.3 Et kunstverk plasseres på tollageret	8
5.1.4 Salg av kunstverk på tollageret	10
5.1.5 Et kunstverk oppbevart på tollageret sendes på utstilling.....	11
5.2 «Follow the painting».....	12
5.2.1 Hypotese: Flere Munch-bilder forsvunnet fra lager.....	13
5.2.2 Hypotese: Store deler av omsetningen i kunstmarkedet er skjult.....	14
5.2.3 Hypotese: Kunstlageret brukes til å skjule verdier fra myndigheter og kreditorer	16
6. Spesielle erfaringer.....	19
6.1 Når hovedpersonen gjør seg utilgjengelig.....	19
6.2 Tausheten.....	20
7. Dette er nytt	21
8. Konsekvenser.....	22
9. Artikler i Dagens Næringsliv	23
10. Vedlegg.....	24
10.1 Kvittering på utlevering av «Døden på sykeværelset» - dokument 1	24
10.2 Bekreftelse på forsikring sendt til DHL fra Wells Fargo – dokument 2	25
10.3 Faktura for kjøp av «Døden på Sykeværelset» - dokument 3	26
10.4 Faktura på lagerleie for «Døden i sykeværelset» – dokument 3	27
10.5 Brev fra DHL om flytting av lager – dokument 4	28
10.6 Brev fra Tolletaten til DHL om betaling av moms – dokument 5	29
10.7 Spedisjonspapir for grensepassering av Munch-kunst – dokument 7	30
10.8 Pantedokument Tor Arne Uppstrøm – dokument 8	31
10.9 Endring av tollagerbevilling DHL – dokument 11	32

10.10 Lagerliste DHL Exel Fine Art – dokument 12	33
10.11 Kontrakt for kjøp av Munch-malerier – dokument 14	34
10.12 Del av faktura fra kunstkonsulent – dokument 15.....	35
10.13 Faktura fra DHL i forbindelse med transport til Zürich – dokument 15	36
10.14 Flytransport fra London til Torp – dokument 17.....	37
10.15 Verdivurdering «Døden i sykeværelset» - dokument 23	38
10.16 Betaling til klientkonto for kunst av Warhol og Munch – dokument 24.....	39
10.17 Utskrift fra valutaregisteret – dokument 25	40
10.18 Søknad om eksporttillatelse - dokument 26	41
10.19 Epost mellom eier og konsulent – dokument 27	42
10.20 Epost mellom DHL og konsulent – dokument 29.....	43
10.21 Zürich-liste hentet fra epostkorrespondanse – dokument 29	44
10.22 Epost mellom DHL og eier angående transport – dokument 29.....	45
10.23 Fraktbrev Oslo-Zürich – dokument 30.....	46
10.24 Fraktbrev utstilling i Genova – dokument 30	47
10.25 Tollpassfraktbrev Storbritannia-Norge – dokument 30	48
10.26 Fraktdokument «Badende gutter» - dokument 30.....	49
10.27 Forsikringsdokument «Eva Muddoci» - dokument 31	50
10.28 Tilstandsrapport «Døden i sykeværelset» - dokument 32.....	51
10.29 «Badende gutter» i utstillingskatalog fra 1982 – dokument 33.....	52
10.30 Katalog utstilling Hay Hill i London – dokument 33	53
10.31 Excel-ark med analyse av de fem Uppstrøm-listene	54
10.32 Artikkel fra moteblogg.....	55
11. Sluttnoter.....	55

1. Innledning

- Du vet hva vi sier i kunstbransjen? «Possession is nine-tenths of the law», fortalte en rutinert kunsthandler oss da vi gjorde research til denne artikkelserien om kunstmarkedet.

Kort forklart betyr det at den som har et kunstverk i sin besittelse, er den rettmessige eieren. Så enkelt er det nok ikke alltid, men der vi i vårt moderne samfunn har registre der vi kan se hvem som eier et hus, en aksje, en bil og en båt, finnes det ikke noe slikt register for eierskap til kunst. Selskaper som operer profesjonelt i kunstmarkedet slipper også i stor grad unna kontrolloppgaver som sjekk av kunder og rapportering av mistenkelige transaksjoner, oppgaver selskaper i mange andre bransjer i dag er pålagt gjennom lov. Det er heller ikke noe forbud mot innsidehandel i kunstbransjen, og reglene for når gevinst på salg av kunst skal oppgis i selvangivelsen, er vidåpne for triksing. Journalistisk skapte kunstmarkedets mangel på dokumentasjon nye metodiske utfordringer.

Til tross for at investorer over hele verden i dag anser kunst som en investering på lik linje med tradisjonelle verdipapirer, er regelverket som skal sørge for et transparent, rettferdig og velfungerende marked fraværende. Kunst har blitt en egen internasjonal valuta med et marked der du kan kjøpe spesialiserte tjenester innen logistikk og finansiell og juridisk rådgivning. Og det regnes av mange som verdens største uregulerte marked.

Kunst har dukket opp i flere store saker vi har arbeidet med tidligere. Vi har sett hvordan kunst er blitt brukt som betalingsmiddel i kriminelle transaksjoner, hvordan kunst er blitt brukt til å hvitvaske penger og hvordan eierskap til kunst skjules i skatteparadiser. Vi har lest at både EU og amerikanske myndigheter er bekymret over de mange usynlige transaksjonene i det uregulerte kunstmarkedet, og vi har lest historier om russiske oligarkar og arabiske sjeiker som har lagret kunst for milliarder av kroner i frihavner og tollagre i Sveits, Luxembourg, Monaco og Singapore.

Vi har også registrert de astronomiske summene som oppnås for de flotteste verkene. For å sette det i perspektiv: Norges dyreste bolig kostet den nåværende eieren 200 millioner kroner. Da Edvard Munchs «Skrik» satte ny verdensrekord i kunstmarkedet i 2012, måtte den nye eieren ut med nesten 700 millioner kroner. Dagens verdensrekord er de 3,7 milliarder kronene som skiftet hender da Leonardo da Vincis «Salvator Mundi» gikk på auksjon for drøyt to år siden.

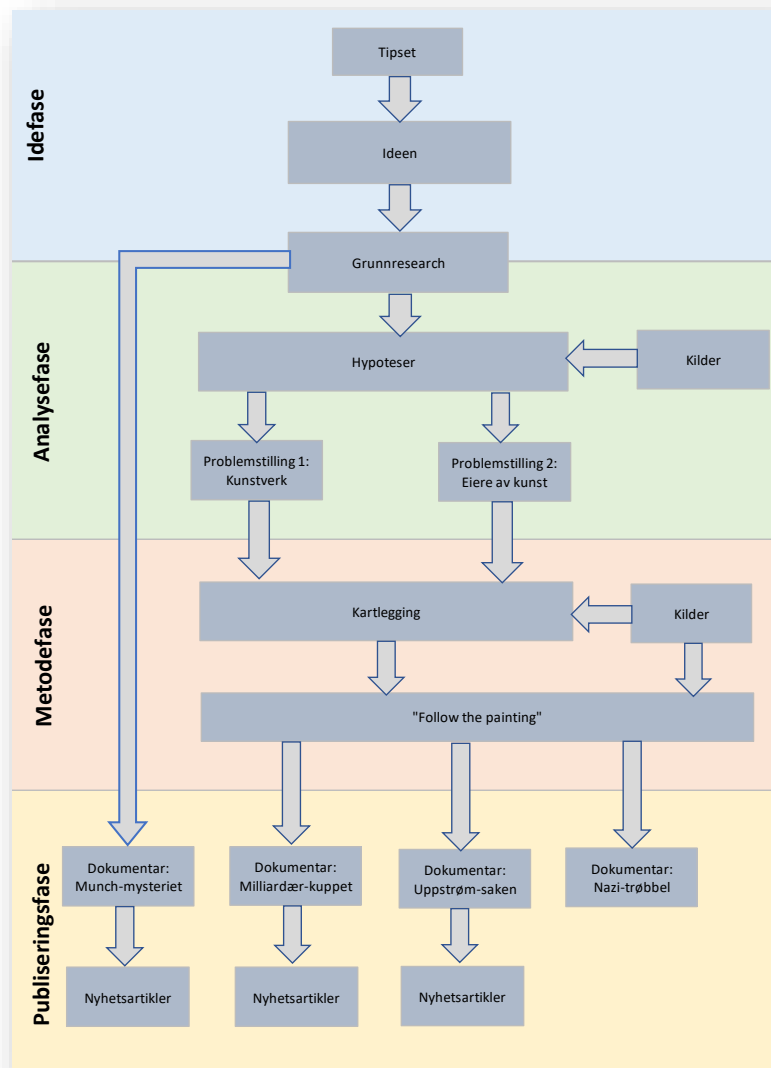
Det var et kortfattet tips som ga oss inngangen til å skrive en større artikkelserie om de mørkere krokene av kunstmarkedet. Også i Norge finnes det et anonymt tollager for kunst. Det drives av et globalt logistikk-selskap, med velsignelse fra norske myndigheter. Kunne vi slå sprekker i lagene av konfidensialitet dette lageret tilbyr sine kunder, hadde vi kanskje en inngang der vi kunne følge dyre kunstverk inn og ut av Norge. Fra auksjoner og kunsthandlere via varebiler og fly til utstillinger og private hjem – «follow the painting».

2. Arbeidsflyt

Vi startet arbeidet med dette prosjektet i februar og jobbet med det gjennom hele 2019. Teamet har bestått av to dokumentarjournalister og en nyhetsjournalist.

Vi deler arbeidet med denne saken inn i fire faser. Den første er idefasen. Der skriver vi om det første tipset, hvordan vi vurderte den nye informasjon vi hadde fått, og hvordan det konkrete tipset ledet frem til den første dokumentaren, samt ga oss ideer til hvordan vi

kunne komme på innsiden av det lukkede kunstmarkedet. Fase to har vi kalt analysefasen. Der skriver vi om hvordan vi analyserte og bearbeidet informasjonen, og hvordan vi videreutviklet ideen til hypoteser, som igjen medførte konkrete problemstillinger som måtte løses. I metodefasen utdyper vi hvordan vi har jobbet for å teste ut hypotesene, og hvordan vi har løst problemstillingene. Publiseringsfasen omfatter publiseringen av fire dokumentarer og en lang rekke nyhetsartikler.

3. Idefasen

3.1 Tipset

Arbeidet med denne saken startet med at vi fikk en telefon fra en kilde i slutten av februar 2019. Kilden fortalte at en kjent hadde havnet i en forsikringskrangel knyttet til et bilde som hadde blitt borte. Den bekjente var havnet i en desperat situasjon som opplevdes som sterkt urettferdig. I utgangspunktet hørtes det ut som en nyhetssak, men vi bestemte oss for å ta en prat med denne personen.

Etter samtalen med eieren av bildet som hadde forsvunnet, visste vi litt mer: Det var snakk om et verdifullt Munch-bilde som hadde forsvunnet fra et lager i Oslo. Lageret hadde

ikke informert eieren om at bildet var borte før eieren skulle ta det ut fra lageret. Da hadde det vært borte i flere år. Politiet hadde etterforsket saken som mulig grovt underslag, men hadde ikke løst saken. Hverken lagerets eller eierens forsikringsselskap ville dekke tapet. Situasjonen var fastlåst.

Men det var ikke forsikringskrangelen som først og fremst vakte vår journalistiske nysgjerrighet: Det var lageret der Munch-bildet var oppbevart. Hva slags lager var det? Vi hadde ikke hørt om det før, noe som var rart fordi vi hadde vært innom kunstbransjen i tidligere saker. Da vi undersøkte nærmere fant vi ut at kunstlageret aldri var omtalt i norske medier. Lageret, som lå på baksiden av henteterminalen til Ikea på Kalbakken i Oslo, var helt anonymt. Det het DHL Exel Fine Art, var eid av den tyske logistikkjiganten DHL, og hadde spesialisert seg på å oppbevare verdifull kunst for mange av Norges rikeste.

I en epost til eieren av bildet hadde direktøren for kunstlageret skrevet: «Vi har foretatt en total lagergjennomgang og må dessverre meddele at vi ikke er i stand til å lokalisere verket». Nå begynte journalistklokkene virkelig å ringe. Hvordan opererte dette kunstlageret når bilder bare kunne bli borte uten at noen la merke til det? Vi gjorde noen undersøkelser og forsto at kunstlageret hadde såkalt tollagerstatus, altså var det et lager som også oppbevarte ufortollete varer fra utlandet.

Vi hadde mottatt et tips og opplysninger om en konkret sak som opplevdes som viktig for den det gjaldt, men kunne tipset også være utgangspunkt for et større graveprosjekt? Kanskje kunne denne lille konflikten gi oss et innblikk i kunstbransjens skjulte økonomi?

3.2 Ideen

Vi har vært innom kunstbransjen i flere tidligere større gravesaker vi har jobbet med. Vi har sett konturene av en lyssky bransje hvor enorme penger flytter på seg under radaren for både myndigheter og alle oss andre, og det er lite dokumentasjon som har vært tilgjengelig.

I saken om narkobaronen Gjermund Cappelen i 2014 så vi på nært hold hvordan kunst ble brukt til hvitvasking av kriminelle penger. Og i saken om den russiske oligarken Dmitrij Rybolovlev i 2016 omtalte vi hvordan kunst for milliardverdier flyttet på seg utenfor myndighetenes kontroll gjennom internasjonale frihavner og tollagre. Og vi så hvordan internasjonale milliardærer oppbevarte kunst på tollagre i Singapore og Genève.¹ I 2014 skrev vi om hvordan private lånehaier tok pant i verdifull kunst.²

Vi hadde sett på nært hold over lang tid hvordan verdifull kunst ble brukt som et rent finansielt instrument. Men siden bransjen var så hemmelighetsfull og uregulert, hadde vi ikke sett hvordan vi kunne trenge inn i denne lukkede verdenen.

Eierskapet til et dyrt kunstverk fremstår som en privatsak. Det finnes ikke noe offentlig register der rettigheten til et bilde skal registreres, slik Grunnboka er for eiendom og Verdipapirsentralen er for aksjer. Det betyr at offentligheten og pressen mister muligheten til å følge med på hvem som eier de dyreste kunstverkene.

Løsreregisteret er et annet stort register der heftelser og pant kan registreres. Du kan også registrere pant i kunstverk i Løsreregisteret, men det er frivillig. I vår research har vi sett svært få tilfeller av at panthavere har tinglyst pant i kunst. Så heller ikke her er det hjelp å få for oss journalister.

Salg av kunst er skattefritt hvis du sier at du driver med kunst på hobbybasis. Regelen er at du kan selge innbo og løse uten å skatte av gevinsten, og kunst kan regnes som

innbo, på lik linje med en sofa. Så selger du et bilde som henger på veggen hjemme, er det skattefritt uansett pris. Driver du profesjonell kunstvirksomhet, må du registrere deg som næringsdrivende på vanlig måte, og skatte av inntektene dine. Men hvor går grensen? I vår research har vi sett flere aktører som har brorparten av inntektene sine fra kunstsalg, men som ikke har registrert seg med eget foretak, har svært liten registrert inntekt, og dermed trolig driver under radaren. Det er åpenbart at flere utnytter slingringsmonnet i regelverket.

Opplysninger om dyr kunst som selges gjennom gallerier og auksjonshus er også minimal. Både selger og kjøper er som hovedregel anonymisert. Og den kunsten som blir solgt i gråmarkedet, går under alle radarer.

Nå hadde vi hadde kommet over et kunstlager som fungerte som en oppbevaringssentral og logistikkentral for kunst. Og det måtte nødvendigvis være flere kilder og dokumenter knyttet til dette lageret. Et tollager har en avtale med myndighetene, og det ville kanskje være offentlige dokumenter det gikk an å be om innsyn i? Ideen vår var at dette kunstlageret kunne være en inngang til det lukkede kunstmarkedet.

4. Analysefasen

4.1 Hypotesene

Vi hadde mange konfidensielle kildesamtaler med personer med god kjennskap til kunstbransjen. Kilder fortalte oss at kunstlageret var godt kjent i kunstkretser, men at det var strengt hemmelig hvilke bilder som oppbevares der, og hvem som var kunder. Det ble antydnet for oss at det kunne være kunst for milliarder av kroner på dette lageret, og at det også eksisterte egne rom der potensielle kjøpere kunne inspisere bilder som ikke var fortollet i Norge og dermed ikke ble del av offisielle statistikker over salg av kunst.

Kulturrådet publiserer hvert år tall over omsetningen i kunstbransjen. I 2017 ble det omsatt kunstverk for i rundt 1,4 milliarder kroner i Norge, ifølge statistikken. Men omsetningen i det private gråmarkedet er det ingen som kjenner. Selv ikke de mest garvede kunsthandlerne vi snakket med ville gi oss et kvalifisert overslag. Er DHLs kunstlager på Kalbakken et ubeskrevet verktøy for omsetning av kunst i gråmarkedet? Dette ledet oss frem til den første overordnede hypotesen vi ville jobbe utfra:

- Ble DHLs kunstlager brukt til å skjule deler av omsetningen i kunstmarkedet i Norge, altså nærmest som et skatteparadis?

Historien om Munch-bildet som hadde forsvunnet fra lageret var underlig. Hvorfor hadde ikke eieren blitt informert om at bildet var borte?

- Var flere bilder borte fra lageret?

Hvis DHL ikke har kontroll med hva som står på lageret, åpnet det seg også et mer skremmende perspektiv. Lageret kunne i så fall være et perfekt sted for kriminelle og andre som vil skjule verdier for myndigheter og kreditorer. Dette ledet oss til den tredje hypotesen:

- Ble DHLs kunstlager brukt til å skjule verdier for myndigheter og private kreditorer?

4.2 Problemstillingene

Med tre klart definerte hypoteser, var det enklere å definere hvilke overordnede problemstillinger vi måtte gripe tak i for å komme videre. For å vise at DHL Exel Fine Art

fungerte som en markeds plass for kunstomsetning i gråmarkedet, måtte vi skaffe mer informasjon om hva som befant seg bak veggene på Kalbakken:

- Hvilke kunstverk stod på kunstlageret?

Og for å finne ut om kriminelle utnyttet sekretessen som lageret bidro med, var det en annen problemstilling som måtte belyses:

- Hvem eier kunstverkene som stod på kunstlageret?

Men hvordan skulle vi gå frem for å løse disse problemstillingene? Blant folk i kunstbransjen var kunstlageret kjent for å være like sikkert som banken, og både hvilke bilder som sto der og hvem som var kunder var underlagt den «ypperste konfidensialitet», som DHL Exel Fine Art selv reklamerer med. Vi bestemte oss for å starte med å kartlegge alle potensielle skriftlige og muntlige kilder knyttet til dette kunstlageret.

5. Metodefasen

5.1 Kartleggingen

Hver bransje genererer sin egen type dokumentasjon med sitt eget stammespråk. Vi måtte knekke den koden, og vi måtte vite hva vi skulle lete etter før vi begynte å samle inn data til de konkrete undersøkelsene våre, som vi omtaler i kapittel 5.2.

5.1.1 Relasjon til offentlige myndigheter

En av de første oppgavene vi ga oss i kast med var å kartlegge DHL-lagerets dialog med norske myndigheter. Dette ble dels gjort ved å be om innsyn i alle dokumenter relatert til kunstlageret i elnnsyn (offentlig elektronisk postjournal), og dels ved å ta direkte kontakt med flere av de aktuelle offentlige etatene.

Viktigst var kontakten med **Tolletaten**, som hadde gitt DHL myndighet til å drifte et tollager, noe som var en sentral del av forretningsideen til DHL Exel Fine Art. Innholdet i dette avtaleverket drøftes senere i rapporten.

DHL har også en egen avtale med **Luftfartstilsynet**, som har gitt selskapet status som såkalt sikkerhetsgodkjent fraktleverandør. Det betyr blant annet at DHL Exel Fine Art kan sende folk og biler som står parat på rullebanen når dyr kunst lander i Norge.

Kulturrådet er også en viktig aktør for kunstlageret. Når norsk kunst skal føres ut av landet, eksempelvis til utstillinger i utlandet, må det søkes tillatelse til dette for kunst som er laget før 1950. Å håndtere denne søknadsprosessen er en av tjenestene DHL Exel Fine Art tilbyr sine kunder. Vi tenkte at innsyn i disse søknadene kunne gi oss mye informasjon om kunstlagerets kunder, som var en av våre sentrale problemstillinger. Det skulle imidlertid vise seg at vi møtte motstand hos Kulturrådet, noe vi drøfter nærmere senere.

DHL Exel Fine Art hadde også hatt omfattende korrespondanse med **Arbeidstilsynet**, **Utenriksdepartementet**, **Miljødirektoratet**, **Norad** og **Oslo kommune**. Den var interessant for å få et innblikk i kunstlagerets virksomhet, men ikke sentral for å belyse våre hypoteser.

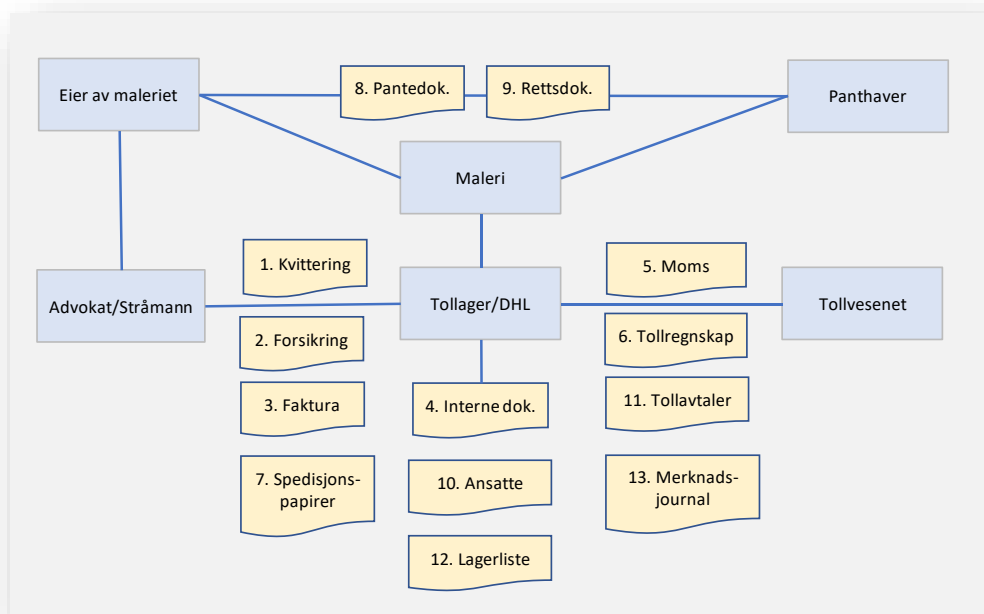
Kartleggingen viste at DHL Exel Fine Art hadde omfattende kontakt med norske myndigheter og var en betrodd leverandør av tjenester til flere offentlige etater. Den ga oss også informasjon om hvordan kunstlageret var organisert og hvordan de ansatte jobbet.

5.1.2 Kunst i bevegelse

Det ble tidlig klart for oss at det er når bildene er i bevegelse inn eller ut av lageret at det genereres dokumentasjon. Derfor tok vi utgangspunkt i tre forskjellige konkrete hendelser rundt et kunstverk hvor kunstlageret har en sentral rolle, og kartla disse:

1. Hva finnes av kilder/dokumentasjon når et bilde blir plassert på lageret?
2. Hva finnes av kilder/dokumentasjon når et bilde som er oppbevart på lageret, selges?
3. Hva finnes av kilder/dokumentasjon når et bilde som er oppbevart på lageret sendes ut av landet til en utstilling?

5.1.3 Et kunstverk plasseres på tollageret

a) DHL Exel Fine Art

DHL Exel Fine Art tilbyr frakt og oppbevaring av kunst, men hjelper også til med forsikring av kunst og gir bistand ved utstillinger. Selskapet har også et eget team med konservatorer og et stort rammeverksted. Det betyr at det finnes en rekke potensielle **muntlige kilder (10)** knyttet til lageret, og det finnes **skriftlig intern kommunikasjon (4)**. Gjennom kilder fikk vi tak i en oversikt over DHL Exel Fine Arts organisasjon med navn på de ansatte. De kunne potensielt være kilder som kunne hjelpe oss med å skaffe dokumentasjon.

b) Tolletaten

Vi satte oss inn i driften og regelverket rundt private tollagre. Et privat tollager påtar seg i praksis myndighetsoppgaver og må derfor ha en **avtale (11)** med Tolletaten. Det er et lager der ufortollete varer kan lagres innenfor frister og betingelser som Tolletaten har bestemt, ifølge loven. Og når kunsten importeres inn i landet, skal det som hovedregel betales **moms (5)**. Denne momsen skal DHL Exel Fine Art kreve inn på vegne av myndighetene. I den forbindelse må det nødvendigvis finnes en del dokumentasjon, men hva?

Da vi undersøkte dette, oppdaget vi noe vi stusset over. Systemet med at private logistikselskaper som DHL får lov til å håndtere tollbehandling av varer er laget for at flyten av varer over landegrenser skal bli mer effektiv. Og det er jo logisk siden folk vanligvis vil ha

varene de bestiller fra utlandet umiddelbart. Men i loven er det ikke angitt noen spesifikk tidsbegrensning på hvor lenge varer kan ligge ufortollet på et tollager. Våre undersøkelser viste at DHL har utnyttet dette smutthullet til å tilby lagring av ufortollet kunst på ubestemt tid. Våre undersøkelser har vist at enkelte har hatt kunst lagret ufortollet på tollager i Norge i mer enn ti år. Det åpnet et par nye perspektiver:

1. Eierskapet til et bilde kan endres mange ganger uten at bildet flytter på seg rent fysisk, og uten at det registreres som importert til landet.
2. Kunst som ikke importeres til Norge, blir heller ikke en del av Tolletatens statistikker over import av varer.³

For å få en oversikt over DHLs relasjon til Tolletaten startet vi med å be om innsyn i alle avtalene DHL Exel Fine Art hadde med det som da het Tollregion Oslo og Akershus. Men der var det ikke mye hjelp å få. Innsynsbegjæringen ble avslått.

Men Tolloven og Tolletatens «Tollager - lover og regler» ga oss en viss oversikt over en del av dokumentasjonen som var pålagt et privat tollager. Ved innlegg av ufortollete varer på tollager skal tollagerholder lagerføre disse i et **tollagerregnskap (6)**. I tillegg skal tollagerholder føre **merknadsjournal (13)** ved eventuelle uoverensstemmelser. Tollageret har også ansvar for å innkreve toll og offentlige avgifter. Og hvis en ufortollet vare blir stjålet eller på annen måte blir borte fra tollageret, må tollagerholderen betale **merverdiavgiften (5)**, som ville blitt belastet varen hvis den hadde blitt fortollet på ordinær måte.

c) Eieren/stråmannen/panthaveren

Personen som har et bilde stående i sitt navn på lageret, trenger ikke være den reelle eieren. Ofte bruker eieren en stråmann eller advokat som et ledd mellom seg selv, lageret og bildet. Bilder kan også være belånt. I så fall kan det finnes **rettsdokumenter (9)** og **pantedokumenter (8)** som kan belyse eierskap, og hvilke bilder som er hvor. Men vi måtte også ta høyde for at det var panthaveren som disponerte kunstverket, og at det var lagret i panthaverens navn. Men denne uoversiktlige eiersituasjonen kunne også hjelpe oss. Jo flere personer som hadde en relasjon til bildet, desto flere kilder og mer dokumentasjon fantes.

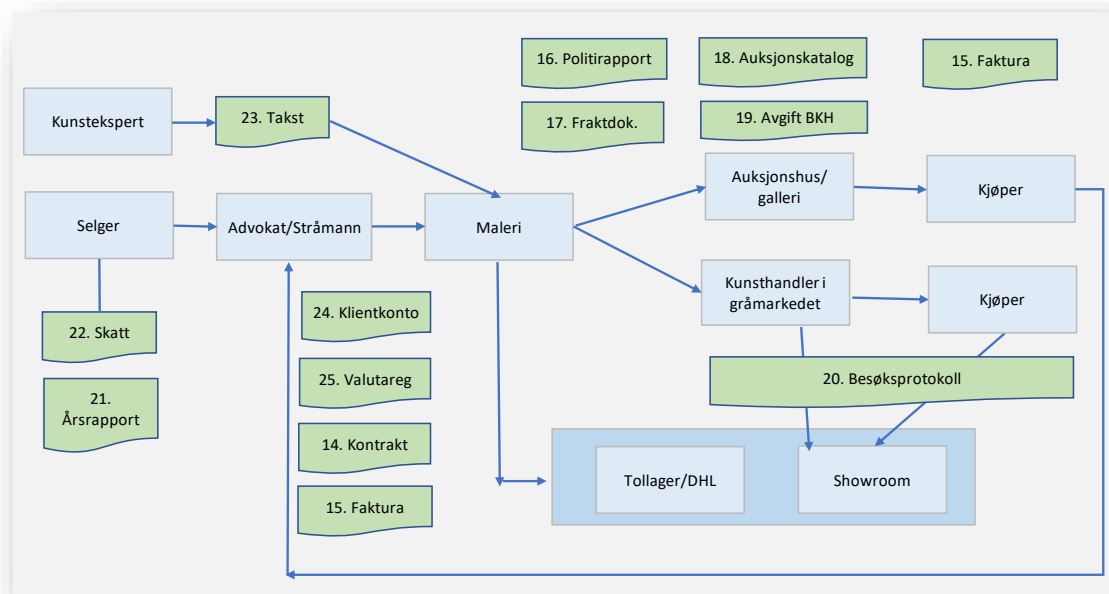
For å forstå hvordan innlegg og uttak av varer på tollageret fungerer, og hvilke rutiner som følges, bestemte vi oss for å selv bli kunde og plassere et bilde hos DHL Exel Fine Art. Målet var å få mer informasjon om hva som kreves av dokumentasjon, og hvilke kontroller som ble gjort. Vi brukte reelt navn, men opplyste ikke om at vi var journalister, altså en slags Wallraffing light. Bildet vi leverte inn var en kopi av et dyrt Munch-litografi, pakket inn i gråpapir. Ingen kunne se hva som skjulte seg bak innpakningen. Ved innlevering av bildet måtte vi ikke legitimere oss. Vi måtte heller ikke opplyse om hvem som var den reelle eieren av bildet, og ingen sjekket hva som skjulte seg bak gråpapiret.

Det viste seg at det eneste som senere skulle identifisere kunsten vi plasserte på lageret, var et artikkelnummer som samsvarte med et nummer i en **lagerliste (12)** (et Excel-ark). Vi fikk en **kvittering (1)** på at bildet var levert inn. **Fakturaene (3)** mottok vi på epost. Det ble aldri inngått og undertegnet noen skriftlig avtale/kontrakt. Vi stilte oss spørsmålet om hvem som helst kunne plassert hva som helst på dette lageret? Hva om pakken vår var full av narkotika eller tjuvgods?

Men **lagerleien** må betales og en dialog mellom kunde og tollageret må eksistere. Lageret må nødvendigvis også motta **spedisjonspapirer (7)**, og registrerer sannsynligvis

verkene i en database. I tillegg blir de fleste dyre kunstverk **forsikret (2)**. Dette var dokumenter som kunne hjelpe oss når vi skulle løse de to problemstillingene våre.

5.1.4 Salg av kunstverk på tollageret

a) Selger

Kilder opplyste oss om at det for dyre kunstverk ofte utarbeides rapporter der bildene blir beskrevet i detalj, eksempelvis hvilket papir det er trykket på og hva som er eksakt størrelse på bildet. Ut av dette lages det ofte en egen **forsikringstakst (23)** og en egen **salgstakst (23)**. En salgstakst tar utgangspunkt i dagens markedsverdi. Mens en forsikringstakst ofte er basert på tidligere omsatte objekter i samme kvalitet på offentlige auksjoner. Slike dokumenter ville det være viktig for oss å få tak i.

I forbindelse med et salg vil det som oftest finnes en **kjøpekontrakt (14)** og en **faktura (15)**. Men vi skjønte underveis at profesjonelle kunstsamlere som selger ofte bruker en oppgjørsadvokat i forbindelse med salget. Dette så vi på som en mulighet, og ikke et problem. For en oppgjørsadvokat vil operere med en **klientkonto (24)**. Riktignok er det ofte en utfordring å få ut informasjon om bevegelser på klientkontoer, men hvis enten selgeren eller kjøper har konto i utlandet, vil det oppstå en post i **valutaregisteret (25)**. I valutaregisteret blir alle grensekryssende banktransaksjoner registrert, med opplysninger og navn på betaler og mottaker av pengene. I tillegg vil jo personer som opptrer som mellommenn være potensielt gode kilder.

Hvis selgeren selger et bilde som henger på veggen hjemme skal det som tidligere nevnt ikke beskattes. Men kilder fortalte oss at hvis bildet selges fra en bankboks så skal det betales **skatt (22)**, sannsynligvis gjelder det også hvis bildet står på et tollager. Uansett skal opplysningen oppgis i **selvangivelsen (22)**. Hvis det er et selskap som eier bildet, kan det finnes spor av det i **årsrapporter (21)** i Brønnøysundregisteret.

b) Kjøper via galleri/auksjonshus

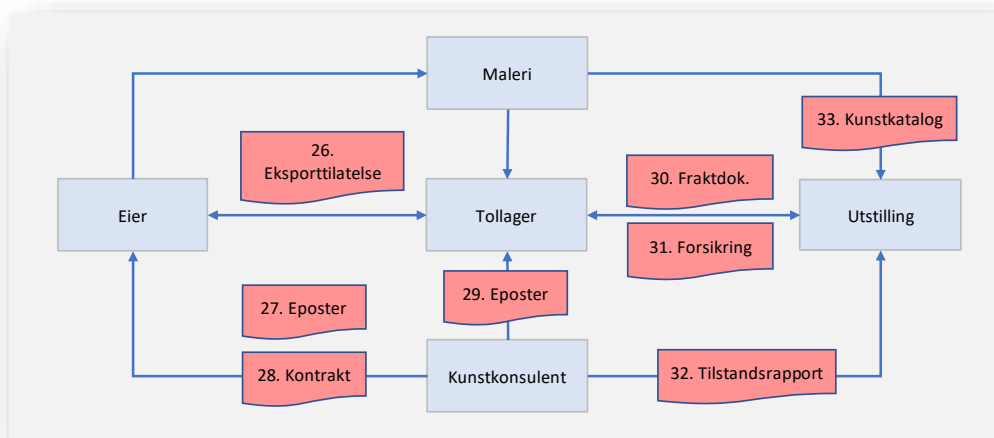
Hvis bildet selges via auksjonshus eller et galleri er det en del tilgjengelig dokumentasjon. I forkant av auksjonen publiseres det en **auksjonskatalog (18)**, som etter auksjonen blir oppdatert med tilslagssum. Men navn på kjøper og selger er utelatt. Alle som lever av å drive brukthandel i Norge, deriblant profesjonelle auksjonshus, må søke politiet om tillatelse, regulert i brukthandelloven. Og alle salg over 25.000 kroner skal **rapporteres (16)** til politiet.

Et annet interessant spor, som legges igjen ved salg via galleri og auksjonshus, er en **lovpålagt avgift (19)** på 5 % av salgsprisen til Bildende Kunstneres Hjelpesfond (BKH) etter Kunstavgiftsloven. Men også her blir kjøper og selger beskyttet og anonymisert. I tillegg vil jo alltid kjøperen motta en **faktura (15)** fra auksjonshuset med pris og navn på bildet.

c) Kjøper via kunsthandler i gråmarkedet

DHL Exel Fine Art på Kalbakken har et spesielt visningsrom for sine kunder, som de kan bestille. Våre kilder fortalte oss at dette visningsrommet har spilt en sentral rolle i forbindelse med salg av kunst i gråmarkedet. I forbindelse med at vi selv ble kunde av DHL Exel Fine Art, ble vi klar over at de som skal besiktige et bilde på lageret må skrive seg inn i en **besøksprotokoll (20)**. Dette fant vi ut da vi selv gjennomførte en visning på lageret.

5.1.5 Et kunstverk oppbevart på tollageret sendes på utstilling

a) Eieren

Det er stor interesse for Edvard Munchs bilder i museumsverdenen, og Munch-bilder eid av nordmenn sendes ofte til utstillinger utenlands. Men også bilder av Peder Balke og Andy Warhols serie basert på Munch-motiver, sendes jevnlig ut av landet. Vi hadde opplysninger om at mange av disse bildene ble oppbevart hos DHL i Oslo. Som tidligere nevnt må det søkes om **eksporttillatelse (26)** for utførsel av malerier laget før 1950. Slike dokumenter ville være av stor interesse for oss. I tillegg utfører Tolletaten kontroll med eksport av varer fra norsk tollområde. Tolletaten vil etterlyse gyldig eksportlisens ved utførsel. Dersom dette ikke foreligger, vil varene bli holdt igjen inntil lisensplikt er avklart med Utenriksdepartementet.

b) Kunstkonsulenten

Det er ofte en kunstkonsulent som har kontakten med eieren av kunstverket på vegne av museer og utstillinger, og som ordner mye av det praktiske. Både i forhold til selve

utstillingen, i forhold til tollageret og i forhold til eieren. Her kunne det eksistere mye dokumentasjon som var av stor interesse for oss, hvis vi fikk tilgang til den. Det gjaldt **eposter (27 og 29)**, **forsikringsdokumenter (31)**, og **tilstandsrapporter (32)**, men også dokumenter knyttet til transporten til og fra utstillingene var interessante. Kilder fortalte oss at DHL Fine Art har hatt ICEFAT-status (International Convention of Exhibition and Fine Art Transporters) helt siden 1997, og at de utfører såkalt dør-til-dør transport. Vi bestemte oss for å prøve å få tak i **transittdokumenter** og **fraktdokumenter/tollpassfraktbrev (30)**.

c) Utstillingen

De fleste store kunstutstillinger publiserer **utstillingskataloger (33)** i bokform. Disse er tilgjengelig på museer og hos bokhandlere. I katalogene blir kunstverket beskrevet, en sjelden gang står det hvem som eier verket. Mer vanlig er det at eieren blir takket i forordet. Disse katalogene kunne være viktig dokumentasjon når vi skulle prøve å følge bildenes bevegelser og eierskapshistorikk.

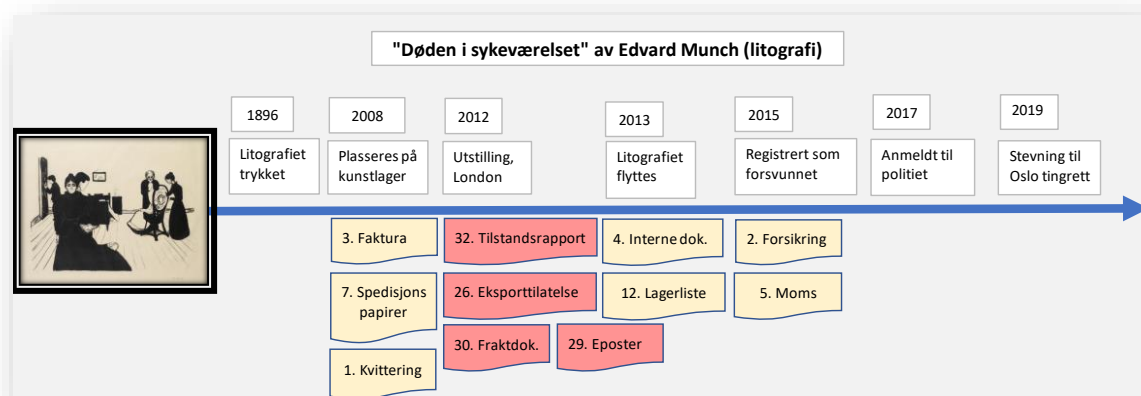
5.2 «Follow the painting»

Vi hadde identifisert mange potensielle kilder. For å belyse de to hypotesene våre, måtte vi lete etter konkret dokumentasjon. Undersøkende journalistikk handler i stor grad om å jakte på informasjon ved å følge sporene etter noe eller noen. En vanlig metode for å avdekke økonomiske misligheter er å følge pengene. Selv om det har vært viktig også i denne saken, viste kartleggingen vår at vi trolig ville nå lenger ved å følge bildene. Det er flere årsaker til at det å følge bildene ble nøkkelen til suksess i denne saken:

- DHLs kunstlager var utgangspunkt for researchen vår. DHL driver fortrinnsvis med logistikk. Selskapet flytter varer fra A til B. Som kartleggingen viste oss, etterlater logistikk konkrete spor vi kan følge.
- Kunstverk har, i motsetning til penger, en særegen identitet. Og denne identiteten burde det være mulig å følge og dokumentere.
- Det er vanskelig å vite hvem som egentlig eier et bilde til enhver tid. Noen ganger flytter eierskapet seg raskt gjennom en kjede av transaksjoner mellom kunsthandlere, advokater og investorer. Da blir det nesten umulig å følge både pengene og eierskapet til bildene. Men bildet kan dukke opp i dokumenter som skissert tidligere i rapporten, eller på utstillinger, og dermed etterlate seg spor.

I de påfølgende avsnittene har vi plukket ut fire sentrale kunstverk som illustrasjon på hvordan vi gikk frem for å finne den dokumentasjonen vi antok eksisterte basert på kartleggingen vi har redegjort for over. Numrene i de påfølgende illustrasjonene samsvarer med tilsvarende numre i illustrasjonene i 5.1.3, 5.1.4 og 5.1.5. Eksempler på mange slike dokumenter ligger som vedlegg til rapporten.

5.2.1 Hypotese: Flere Munch-bilder forsvunnet fra lager

Tipset som innledet arbeidet med denne saken omhandlet Munch-litografiet «Døden i sykeværelset», som hadde forsvunnet på mystisk vis fra DHLs kunstlager. Vi fikk innsyn i granskningen av forsvinningen. Mye av dette materialet lå i dokumenter i en pågående rettsprosess mellom eieren og DHL og i dokumentene fra Oslo-politiets etterforskning, som vi fikk innsyn i av politiet. Da vi fikk tilgang til dette materialet, viste det seg at det var nok et Munch-bilde som hadde blitt borte. Hypotesen vår viste seg med andre ord å stemme. Kunne det være enda flere?

Etter at vi begynte å grave i saken, og hadde tatt kontakt med mange aktører i kunstbransjen, fikk vi vite at flere Munch-samlere hadde begynt å undersøke samlingene sine hos DHL. En dag fikk vi en telefon. «Det er ett til som er borte», fortalte kilden. [I den første dokumentaren](#) kunne vi dermed fortelle historien om tre verdifulle Munch-bilder som hadde forsvunnet fra et lager som ble beskrevet som like sikkert som Fort Knox.

«Døden i sykeværelset» illustrerte to av de tre konkrete hendelsene som vi identifiserte i kartleggingen. Det hadde blitt plassert på lageret og det hadde blitt sendt ut av landet til en utstilling. Det hadde ikke blitt solgt mens det var på lageret, men det hadde blitt borte, og forsvinningen hadde generert mye dokumentasjon som var nyttig.

Som illustrasjonen over viser var det særlig da Munch-litografiet var i bevegelse at det ble generert dokumentasjon. Da eieren kjøpte det hos auksjonshuset Christie's i London i 2008 ble litografiet transportert til DHL Exel Fine Art i Oslo. I den forbindelse fant vi [faktura \(3\)](#) på kjøp og [faktura på lagerleie \(3\)](#), [spedisjonspapirer \(7\)](#) på forsendelsen og [kvittering \(1\)](#) på mottak. Alle disse dokumentene inneholdt nyttig informasjon som konkrete navn, adresser, detaljer rundt transport og informasjon om bildet.

I 2012 var «Døden på sykeværelset» på to utstillinger i London. I den forbindelse ble det generert mye dokumentasjon. Det ble søkt om [eksporttillatelse \(26\)](#), det var skriftlig dialog i form av [eposter \(29\)](#) mellom DHL, utstiller og eier, det var [fraktdokumenter \(30\)](#) og en [tilstandsrapport \(32\)](#). Alle disse dokumentene inneholdt mye informasjon. I 2013 flyttet DHL lageret sitt til dagens adresse. Da ble det utarbeidet en [lagerliste \(12\)](#) og vi fikk tilgang til [intern skriftlig dialog \(4\)](#). Også da bildet forsvant ble det generert nyttig dokumentasjon. [Forsikringsselskaper \(2\)](#) kom på banen, det ble innhentet [takster \(23\)](#) og DHL måtte betale [moms \(5\)](#) til staten siden litografiet ble ansett som importert til Norge da det ble borte fra lageret på Kalbakken.

I tillegg til denne dokumentasjonen, inneholdt retts- og politidokumentene også annen nyttig informasjon, blant annet detaljerte tegninger av bygget der DHL holder til, eposter som kartla alle aktørene som hadde vært involvert i forflytning av litografiet og konklusjonene DHL hadde trukket etter å ha gransket forsvinningen. Denne dokumentasjonen var sentral for å belyse den konkrete krimgåten knyttet til hva som hadde skjedd med «Døden på sykeværelset», men dokumentene fortalte lite om hvilke andre bilder som var lagret hos DHL, og hvem som eide dem.

Gjennom researchen i denne fasen av arbeidet skaffet vi oss god forståelse for hva vi kunne forvente å finne i de ulike dokumentene som genereres i forbindelse med logistikk og kjøpt og salg av kunst. Og ikke minst, vi lærte oss den spesielle terminologien som benyttes i slike dokumenter. Denne kunnskapen skulle bli svært nyttig da vi i neste fase skulle forsøke å dokumentere store gråmarkedsaktører og ukjente transaksjoner i kunstmarkedet. Vi visste mye mer om hva vi skulle lete etter. Og vi hadde gjennom kartleggingen også fått ideer om noen aktuelle aktører vi kunne kartlegge for å illustrere hypotesene våre.

5.2.2 Hypotese: Store deler av omsetningen i kunstmarkedet er skjult

Begrepet «gråmarked» brukes tradisjonelt om aksjer som selges utenom børser. Men gråmarked kan også brukes i videre betydning om varer som selges utenfor etablerte og autoriserte distribusjonskanaler. Kilder fortalte oss at svært mye kunst omsettes privat, utenfor etablerte gallerier og auksjonshus. Og det skjer stadig at det er transaksjoner for titalls millioner som aldri blir kjent for andre enn de involverte. Å dokumentere alle slike transaksjoner ville bli umulig, men å finne noen store transaksjoner i gråmarkedet som involverte DHL, burde være innen rekkevidde.

Fra kilder hadde vi informasjon om flere rike nordmenn som samler på kunst, og særlig Edvard Munch. Men følgende spørsmål gjensto: Var de kunder hos DHL Exel Fine Art? Hvilke bilder eide de? Når og hvor kjøpte de disse bildene? Og av hvem?

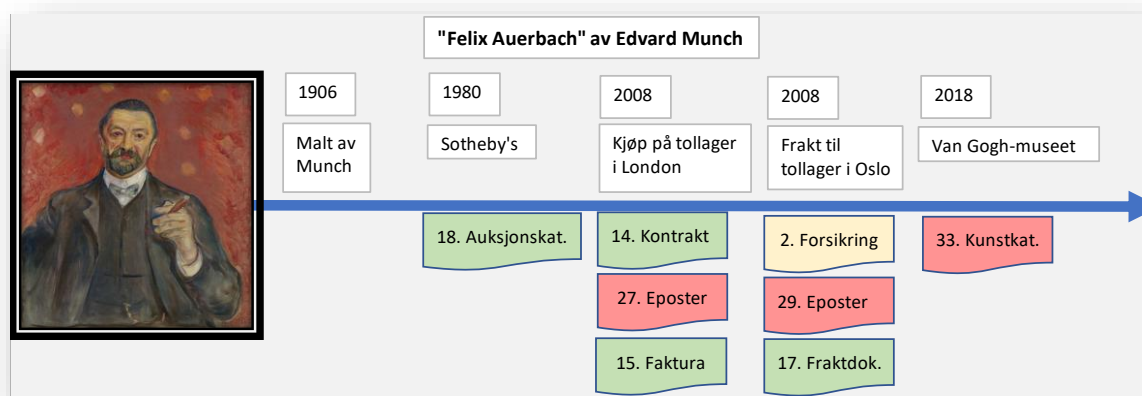
Vi bestemte oss for å konsentrere oss om Norges største billedkunstner, Edvard Munch. Frem til han døde, malte han i underkant av 1800 bilder. Snaut totredeler av disse eies av Munchmuseet, mens noen hundre andre eies av andre museer. Det er derfor et begrenset antall som er på private hender. Ved å følge en del av disse privateide bildene bakover i tid, både i auksjonskataloger og ved å snakke med kilder, registrerte vi at flere svært dyre oljemalerier trolig hadde skiftet eier en gang mellom 2008 og 2010.

Vi hadde også tilgang til eiendomsmilliardær Pål Georg Gundersens bok om egen Munch-samling, som i dag trolig er verdens største samling av såkalt håndkolorert Munch-grafikk. Det eksisterer langt flere grafiske arbeider av Munch enn det eksisterer malerier, men det sto noe i boken fra 2010 som gjorde oss nysgjerrige: Gundersen hadde da nylig kjøpt et stort antall grafiske arbeider i en og samme transaksjon fra samme selger. Men det sto ikke navn. Var vi på sporet av en stor Munch-samling som hadde blitt solgt i denne perioden? Ytterligere kildearbeid ga oss navn på aktører i Norge og Storbritannia som kunne ha kjennskap til denne aktuelle transaksjonen.

Nå ble kartleggingen vi hadde gjort av potensiell dokumentasjon helt avgjørende. Vi visste hva vi skulle spørre kildene om. Og det var å følge bildene som ble nøkkelen. Vi fikk tilgang til [fraktdokumenter \(17\)](#) som viste at DHL Exel Fine Art hadde fraktet 11 oljemalerier av Edvard Munch fra London til Oslo i 2008. Det ledet oss videre til [forsikringsdokumenter](#)

(2) som fortalte mer av historien, samt etter hvert både [kontrakt \(14\)](#) og [faktura \(15\)](#) som fortalte oss hvem aktørene var og hvor stor transaksjonen hadde vært. I tillegg fikk vi tilgang til [eposter \(27 og 29\)](#) både mellom eier og konsulenter og DHL og konsulenter.

Basert på denne dokumentasjonen kunne vi fortelle historien [«Milliardærenes hemmelige kunstkupp»](#) om hvordan 11 Munch-malerier og 54 grafiske arbeider hadde blitt kjøpt av henholdsvis skipsreder Per Arneberg og Pål Gundersen i 2008 for til sammen 170 millioner kroner. Det kanskje mest verdifulle av maleriene var Munchs portrett av den tyske professoren Felix Auerbach, som vi har brukt til å illustrere det metodiske arbeidet vårt.

Alle bildene hadde stått ufortollet på et tollager i London i flere tiår og hadde etter kjøpet blitt fraktet til tollageret til DHL i Oslo, som benyttet avtalene det har med Luftfartsverket og Tolletaten til å hente maleriene rett ut fra flyet og kjøre dem til Kalbakken. Mange av disse bildene har aldri blitt fortollet inn i Norge og har dermed ikke blitt del av den offisielle statistikken over omsetning i kunstmarkedet. Historien var aldri fortalt tidligere og den dokumenterer hvordan store kunsttransaksjoner skjer helt under radaren både for myndigheter, eksperter og markedet generelt.

I kartleggingsarbeidet brukte vi også mye tid på å gjennomgå [kunstkataloger \(33\)](#) fra utstillinger mange år tilbake i tid. Det var særlig Munch-utstillinger vi konsentrerte oss om. Dette var alt fra store utstillinger på kjente museer verden over, til mindre og mer obskure utstillinger på små gallerier i Europa og USA. Mange kataloger måtte vi skaffe oss fysisk.

Det står sjelden under bildene av maleriene hvem som eier dem i slike kataloger, men det er ofte lange takkelister til kunstsamlerne som har lånt ut bilder til slike utstillinger. Dette, koblet med kunnskapen vi hadde om den omfattende logistikken til og fra internasjonale utstillinger, logistikk som genererer **fraktdokumenter (30)** og **eposter (29)**, ledet oss frem til historien om Edvard Munchs maleri «Badende gutter». Ved hjelp av kataloger dokumenterte vi at dette maleriet hadde vært utstilt i New York (1982 og 1995), Basel (2007), Chicago (2009), Paris og Rotterdam (2010), München (2012) og Genova (2013).

Rent konkret fant vi frem til eieren av «Badende gutter», en norsk eiendomsmilliardær, ved at det var rettet en takk til ham i en utstillingskatalog. Vi fikk tilgang til [fraktdokumenter \(30\)](#) og eposter som dokumenterte transporten, og der fremkom navnet på eieren i relasjon til «Badende gutter». Transporten var organisert av DHL. På den måten kunne vi dokumentere hvem som eide maleriet, at han hadde kjøpt det i gråmarkedet i 2006

for rundt 25 millioner kroner, og at han hadde det stående hos DHL Exel Fine Art. Nok en stor transaksjon som ikke ble registrert i den offisielle salgsstatistikken for kunstmarkedet.

Eierskapshistorikken til «Badende gutter» ble del av dokumentaren [«Nazi-trøbbel for norske Munch-samlere»](#). Som tittelen indikerer, illustrerer denne dokumentaren også en annen potensiell utfordring knyttet til eierskap av eldre kunst. Den problemstillingen er det grundig redegjort for i dokumentaren.⁴

Det ovenstående er eksempler på hvordan vi dokumenterte store gråmarkedstransaksjoner med kunst i Norge der DHL Exel Fine Art var sentral både som oppbevaringssentral for kunsten og som leverandør av logistiktjenester.

Men hvordan kunne vi dokumentere vår andre hypotese? Blir DHLs kunstlager brukt til å skjule verdier for myndigheter og kreditorer?

5.2.3 Hypotese: Kunstlageret brukes til å skjule verdier fra myndigheter og kreditorer

Gjennom samtaler med kilder i kunstmarkedet hadde vi skaffet oss god oversikt over de sentrale aktørene som opererer i den gråeste delen av denne bransjen. Flere konkrete navn ble kartlagt gjennom søk i ulike databaser og innsyn i rettsdokumenter i konflikter der de hadde vært involvert. Personen vi lette etter måtte drive stort i kunstbransjen, være kunde av DHL Exel Fine Art, og ikke minst, ha noe å skjule. Etter omfattende kartlegging, var det et navn som fremsto som særlig interessant: Den fallerte investoren Tor Arne Uppstrøm. Han fremsto som selve eminensen i det norske gråmarkedet for kunst.

Det var ikke en spesiell hendelse eller et spesifikt dokument som ledet oss frem til Uppstrøm. I det omfattende materialet vi hadde samlet var navnet hans fraværende. Men det var andre interessante navn som stadig dukket opp i dette materialet, særlig i **fraktdokumenter (30)**, [forsikringsdokumenter \(31\)](#) og **eposter (29)** relatert til transport av dyr kunst av Edvard Munch og Andy Warhol. Ved å kartlegge disse personene fremsto det lite sannsynlig at de hadde økonomisk evne til å eie så dyr kunst. Det var sannsynlig at de opererte på vegne av noen, at de var mellommenn. En kartlegging av og dialog med slike mellommenn, kunstkonsulenter og advokater, var første fase i jakten på Uppstrøm.

Men hvilken informasjon eksisterte offentlig om Uppstrøms virksomhet? Det var lenge siden han hadde vært i Norge. Nå bodde han på ukjent adresse, angivelig i London. Han hadde ingen selskaper eller registrert eierskap til eiendom i Norge lenger. Men i domstolene dukket det opp interessant informasjon. I en sak Uppstrøm hadde hatt gående mot skattemyndighetene i flere år, og tapt, fremkom det at han hadde blitt etterlignet for store beløp her i Norge. Det sto ikke hvor mye, men at han hadde etterlatt seg en omfattende skatteregning i Norge, var hevet over tvil. Det skulle vise seg at denne regningen var på mer enn 60 millioner kroner. Han skyldte også et tresifret millionbeløp til private i Norge. Var det mulig at Uppstrøm drev kunstvirksomhet med base hos DHL Exel Fine Art i Oslo, samtidig som han skyldte den norske staten 60 millioner kroner? I så fall hadde han åpenbart behov for å skjule denne virksomheten for kemneren.

Men hvordan kunne vi dokumentere relasjonen hans til DHL Exel Fine Art og til konkrete bilder? Og hvordan kunne vi dokumentere at han fortsatt drev virksomhet i Norge, rett under nesen til kemneren?

Gjennom kartleggingen hadde vi fått tilgang til fem lister over bilder. Den eldste, fra 2008, stammet fra en **epost (27)** sendt til en kunstkonsulent fra et av Uppstrøms

utenlandske selskaper. Den andre, fra 2010, var en [kunstkatalog \(33\)](#) fra en Andy Warhol-utstilling i London. Den tredje, også denne fra 2010, stammet fra et [pantedokument \(8\)](#) som igjen var del av et [rettsdokument \(9\)](#) mellom Uppstrøm og en privatperson som hadde lånt ham penger. Den fjerde var del av et [fraktdokument \(30\)](#) i forbindelse med en stor Munch-utstilling i Italia i 2013, mens den [femte \(29\)](#) og siste var del av en [epost-korrespondanse \(29\)](#) relatert til [frakt \(30\)](#) og forsikring av en stor kunstsending til Zürich i Sveits i 2015.

Totalt inneholdt disse listene 159 malerier og grafiske arbeider som var interessante i relasjon til Uppstrøm. Informasjonen ble plottet inn i Excel for å se hvor mange som gikk igjen i de ulike listene, og hvor mange av dem vi kunne greie å linke til DHL-lageret.

De bildene som viste seg mest interessante, var et titalls grafikker og tegninger av den amerikanske popkunstneren Andy Warhol. De fleste hadde vært på utstillingen på galleriet i London i 2010 som vi hadde katalogen fra. I en britisk avis så vi en referanse til at det hadde blitt en rettskonflikt mellom galleriet og Tor Arne Uppstrøm i kjølvannet av denne utstillingen. Det var en mulig åpning. Galleriet er nedlagt i dag, men vi fikk kontakt med den tidligere eieren. Han fortalte oss at det var Uppstrøm som hadde levert alle bildene til utstillingen. Han sendte oss også bilder fra åpningen av utstillingen som viste at Uppstrøm var hovedmannen denne dagen.

I den tredje listen, som stammet fra et pantedokument fra 2010, fremkom det at Uppstrøm hadde pantsatt flere av de samme Warhol-bildene han hadde utstilt på galleriet i London. Med Uppstrøms signatur på pantedokumentet, var det ingen tvil: Det var Uppstrøms bilder. Og i dokumentene vi hadde tilgang til, var det epostkorrespondanse mellom panthaveren og DHL Exel Fine Art. Den fortalte at Warhol-bildene hadde blitt sendt til DHL Exel Fine Art i Oslo etter utstillingen i London.

Vi hadde nå oversikt over et titall bilder Uppstrøm hadde hatt eierskap i, og vi kunne knytte både ham og bildene til DHLs kunstlager i Oslo. At skatterømlingen Uppstrøm hadde lånt penger i Norge mot pant i dyre bilder som var lagret i Oslo, var interessant. Men kunne vi også knytte mannen som skylder kemneren 60 millioner til ferske salg av bilder i Norge?

Den femte og siste av listene vi brukte til å følge bildene skulle vise seg å bli nøkkelen. I 2015 ble 20 bilder av Andy Warhol og Edvard Munch, forsikret for 100 millioner kroner, sendt fra Norge til Zürich i Sveits. Dokumentene, deriblant en [faktura \(15\)](#), viste at sendingen ble håndtert av en advokat på Sørlandet og DHL Exel Fine Art. Halvparten av bildene hadde vært utstilt av Uppstrøm i London fem år tidligere. Men hadde han fortsatt en eierinteresse i dem?

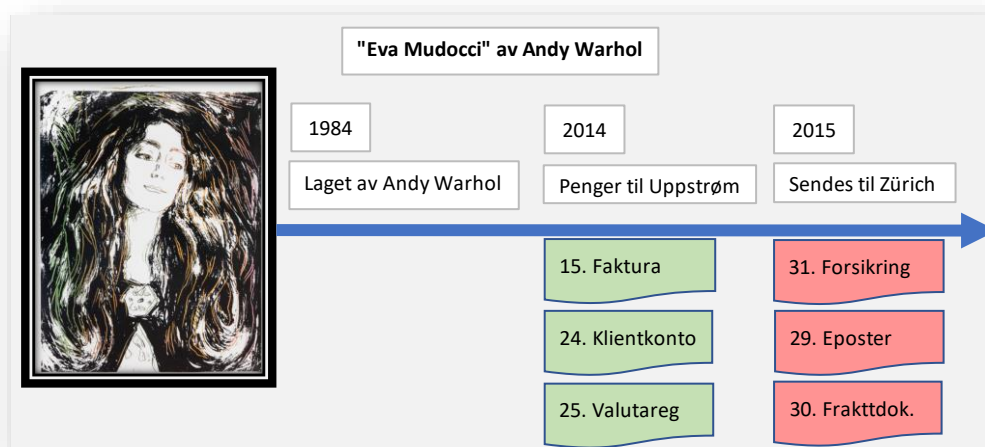
For å komme helt til mål, måtte vi følge pengene. Og da var advokaten mest interessant. Av erfaring vet vi at advokaters [klientkontoer \(24\)](#) er flittig brukt for å skjule transaksjoner. Men advokater gjemmer seg bak taushetsplikt angående klientforhold, så der var nok døren stengt. Og Tor Arne Uppstrøm bodde i England, landet som i praksis oppfant banksekretesse. Så der ville vi ikke få innsyn i transaksjoner. Men kunne vi vri denne utfordringen til en fordel? Når noen gjemmer seg for norske myndigheter i utlandet, men er avhengig av pengeoverføringer fra Norge for å klare seg, finnes det et register der disse transaksjonene fanges opp – det norske [valutaregisteret \(25\)](#). Dette registeret er ikke åpent for journalister, men informasjon fra dette registeret dukker av og til opp i rettstvister, gjerne i saker der skattemyndighetene jakter på verdier i utlandet.

I kartleggingen hadde vi kommet over et interessant **rettsdokument (9)** fra april 2019. Dommen beskriver en konflikt mellom en Oslo-advokat og skattemyndighetene. Oslo-advokaten hadde blitt dratt med i dragsuget da skattemyndighetene gransket Uppstrøm. Det var denne advokaten som i mange år var Uppstrøms sentrale mellommann for kunsthandel i Norge, og det var han som hadde stått som leietaker hos DHL Exel Fine Art på vegne av Uppstrøm. Rettspapirene viste at Uppstrøm hadde handlet med kunst i nærmest industrielt omfang, og mye hadde blitt solgt i Norge, ofte med DHL som mellomstasjon i handelen. Og pengene hadde advokaten håndtert gjennom klientkontoer i en stor norsk bank.

Som bevis i saken hadde skattemyndighetene lagt frem utskrifter fra [valutaregisteret \(25\)](#) som viste at enorme pengebeløp hadde gått fra klientkontoer hos denne advokaten og til Uppstrøm i årene fra 2006 og til 2010. Dette var noen år før transaksjonene vi var interessert i. Av kildehensyn kan vi ikke fortelle hvordan vi fikk tilgang til den konkrete transaksjonen som skulle bli avgjørende for oss, men den omfattende kartleggingen av muntlige og skriftlige kilder, samt det å følge bildene, ble avgjørende for suksess. Ved bare å følge pengene eller mannen, hadde det vært umulig for oss å dokumentere Uppstrøm-saken. Å følge bildene var helt avgjørende for å dokumentere følgende:

Sommeren 2014 gikk det et millionbeløp fra en klientkonto i en liten bank i Norge til en privatbank i London. På overføringene står blant annet navnet «Uppstrøm». Da vi konfronterte den aktuelle advokaten med denne informasjonen, bekreftet han noe motvillig at pengene var Uppstrøms andel etter salg av ett av bildene som ble sendt til Zürich, Andy Warhols versjon av Edvard Munchs «Eva Mudocci». Uppstrøm hadde med andre ord tjent store penger på salg av kunst i Norge ved hjelp av mellommenn, klientkontoer og DHL Exel Fine Art. På samme tid jaktet kemneren på de 60 millionene han skylder den norske staten.

Med dokumentaren [«Kunsthandlerens hemmelige Andy Warhol-operasjon»](#) hadde vi dokumentert den andre av de sentrale hypotesene våre: DHL Exel Fine Art har, sannsynligvis uvitende, blitt brukt til å skjule verdier for myndighetene.

Vi knyttet også Uppstrøm til salg av et annet Andy Warhol-bilde på et auksjonshus i Oslo sommeren 2018. Dette bildet, som også hadde vært lagret hos DHL Exel Fine Art, var del av et låneforhold og oppgjøret gikk til panthaveren. En verdifull Buddha-figur, som [kemneren tok utlegg i](#) etter at vi hadde omtalt at den fortsatt sto på DHL-lageret, var også del av det samme låneforholdet.

Oslo-advokaten, som hadde kommet i klammeri med skattemyndighetene etter å ha jobbet for Uppstrøm, var kanskje den som best satte ord på hva DHL Exel Fine Art har betydd for Uppstrøms kunstvirksomhet i Norge:

«Hadde Uppstrøm satt 50 millioner kroner i banken, så hadde alle de røde varsellampene begynt å blinke. Men bildene hans kunne stå på DHL-lageret helt i det stille, og store verdier ble aldri kartlagt, rapportert eller logget av myndighetene.»

6. Spesielle erfaringer

6.1 Når hovedpersonen gjør seg utilgjengelig

En av de største utfordringene vi hadde i denne saken var å finne og få kontakt med personen som skulle eksemplifisere en av hypotesene våre: kunsthandleren Tor Arne Uppstrøm. At ressurssterke personer vi ønsker å rette et kritisk søkelys mot, gjør seg utilgjengelig, opplever vi stadig oftere. Til tross for at det med moderne teknologi er blitt enklere å kommunisere, er det en tiltagende utfordring å opprette dialog.

Informasjon fra offentlige registre viste at Uppstrøm hadde utvandret til Storbritannia. Videre undersøkelser dokumenterte at alle spor etter ham i London forsvant etter at skattekravet fra Norge ble rettskraftig i 2014. Selskapene hans ble oppløst og boligen hans i 1 Hans Crescent ble solgt. Vi gjorde research i offentlige registre, sjekket nettdomener og sosiale medier, men fant ingen ferske spor etter kunsthandleren. Uppstrøm hadde valgt å gå under jorden. Det er langt vanskeligere å finne noen som skjuler seg i London enn det er i Norge. I London er det mulig å leve nærmest inkognito. Derfor måtte vi starte arbeidet med å lokalisere Uppstrøm tidlig.

- Gjennom research hadde vi sikker informasjon om Uppstrøms nåværende epost og mobilnummer. Vi forsøkte å nå ham på disse gjentatte ganger i perioden fra mai til august 2019, uten å lykkes.
- Vi tok kontakt med sju advokater som har representert ham de ti siste årene. Ingen ville påta seg rollen som Uppstrøms talsmann.⁵
- Vi dro til London og oppsøkte hans tidligere adresse i Knightsbridge. Vi besøkte en adresse nær Heathrow der Uppstrøm har oppbevart kunst. Vi oppsøkte også treningsstudioet der han pleide å trene, og kunstgalleriene han tidligere hadde frekventert. En gang var vi veldig nære. Gallerist Anthony Brown i Mayfair fortalte oss følgende da vi var innom: «Dere hadde uflaks. Han var her for to timer siden.»
- Vi fant en sivil rettssak i England han var involvert i. Vi innledet dialog med motpartens advokater for å se om de kunne hjelpe, men uten suksess.⁶

Vi følte vi hadde gjort alt som sto i vår makt, for å få tak i Uppstrøm. Men uten å lykkes. Han ville tydeligvis ikke snakke med oss. Hva skulle vi gjøre? Vær Varsom-plakaten 4.14 åpner opp for at en slik situasjon ikke skal stoppe en sak: «Debatt, kritikk og nyhetsformidling må ikke hindres ved at parter ikke er villig til å uttale seg eller medvirke til debatt.» Men hvor mye arbeid forventes det at vi må legge ned for å få dialog med folk som aktivt skjuler seg? Og er det strengere krav for oss som publiserer omfattende dokumentarer? Etter at vi hadde gjennomført arbeidet skissert over, satt vi i praksis med tre alternativer:

- Legge bort eller tone ned saken fordi vi ikke fikk dialog med Uppstrøm.

- Publisere saken uten samtidig imøtegåelse fra Uppstrøm, basert på at vi hadde gjort det som rimeligvis kunne forventes av oss. Og så håpe at PFU, ved en eventuell klage, ville vurdere at vi hadde gjort nok for å få tak i ham.
- Fortsette arbeidet med å finne ham, koste hva det koste vil av tid, ressurser og ubehag. For alle parter, både for ham, oss og ikke minst leseren, ville det være det beste om vi fikk Uppstrøm i tale.

Vi valgte å fortsette jakten. Kilder fortalte oss at Uppstrøm fortsatt oppholdt seg i Knightsbridge i London. Vi jobbet nå parallelt på to forskjellige plan (hvem og hvor), basert på informasjonen om at han fortsatt bodde «et par kvartaler unna», og stort sett oppholdt seg og frekventerte Knightsbridge-området og gatene rundt luksuskjøpesenteret Harrods. Vi bestemte oss for å fokusere på dette avgrensede området.

- Hvor kunne vi finne Uppstrøm? Mennesker er vanedyr, og har en tendens til å gå i opptråkkede spor. Restauranter og spisesteder er slike steder. Vi bestemte oss for å kartlegge restauranter i Knightsbridge-området der Uppstrøm var observert flere ganger de siste årene: Zafferano, Sale e Pepe, Le Colombier, Zuma, og ikke minst den italienske restauranten Scalini.⁷
- Hvem kunne føre oss til Uppstrøm? I to britiske selskaper Uppstrøm hadde vært involvert i, var det andre som stod oppført som direktører. Det var særlig en av dem som var interessant: Rita Khatri. I en moteblogg på nettet blir Rita Khatri omtalt som «Miss Knightsbridge» ([se vedlegg 10.32](#)), og kilder fortalte oss at hun hadde en nær relasjon til Uppstrøm. Vi sjekket alle tilgjengelige registre på hennes navn, som for eksempel «The electoral register», som inneholder navn og adresse på stemmeberettigede i England. Til sist var det et telefonnummer i en tidligere versjon av et register som førte oss til en ny adresse i Pont Street i Knightsbridge. Men på ringeklokkene i bygården sto det ikke navn, og verken Uppstrøm eller Khatri er registrert som eier av noen av leilighetene i bygården.⁸

Vi jobbet nå systematisk opp mot disse restaurantene og adressen i Pont Street, for å se om han dukket opp. Etter flere dager med spaning uten resultat, kom Uppstrøm 4. september 2019 ut fra leiligheten i Pont Street og satte kursen mot den italienske restauranten Scalini. Vi tok kontakt med ham inne på restauranten og prøvde å overrekke ham en konvolutt med spørsmål. Han svarte: «Dere kan skrive hva faen dere vil». Han nektet riktignok å ta imot spørsmålene våre, men nå hadde vi [videodokumentasjon](#) på at han ikke ville medvirke.

Noen dager senere tok en advokat kontakt og fortalte at han representerte Uppstrøm i denne saken. Vår erfaring, fra denne og flere andre store saker, er at når vi til slutt oppnår personlig kontakt, blir dialogen i etterkant ofte både effektiv og konstruktiv.

6.2 Tausheten

Offentlige myndigheters taushet om relasjonen til DHL Exel Fine Art ble et problem for oss. Den var også overraskende. Vi hadde som nevnt bedt om innsyn i alle dokumenter vi fant i elnnsyn relatert til kunstlageret. Vi har også gjentatte ganger tatt direkte kontakt med offentlige etater med spørsmål. Ofte kom tilbakemeldingene tregt, og noen ganger har vi ikke fått svar i det hele tatt. Vi satt flere ganger med en følelse av at offentlige etater nærmest beskyttet kunstlageret.

Mange offentlige institusjoner var eller hadde vært kunde av lageret, deriblant Oslo kommune, Utenriksdepartementet, Det kongelige slott, Munchmuseet og Nasjonalmuseet. Og andre, som Tolletaten og Kulturrådet, hadde i mange år hatt tett dialog med DHL Exel Fine Art. Kunne det være forklaringen på det vi opplevde nærmest som aktiv trening?

For vårt prosjekt var det særlig Kulturrådets postlister som virket lovende. Kulturrådet håndterer eksporttillatelser av kunst. Denne søknadsprosessen er det ofte DHL som håndterer for sine kunder. Hadde vi fått tilgang til denne informasjonen, ville jobben med å kartlegge hvem som har kunst lagret hos DHL, og hva de har lagret der, vært mye enklere. Og innsynsprosessen startet lovende. De to første dokumentene fikk vi usladdet. Det første viste en søknad der DHL søker om tillatelse til midlertidig utførsel av et oljemaleri på vegne av Det kongelige slott. Dokumentet inneholdt detaljer vi ønsket oss i en kartlegging av DHLs kunder: Navn på eier og mottaker, navn på kunstverket, fotografi av kunstverket og kunstverkets verdi. Men så var det stopp på velvilligheten fra Kulturrådet.

Etter en intern diskusjon hadde Kulturrådet bestemt at de ikke ville gi oss disse dokumentene usladdet, ble vi fortalt. Og hva var forklaringen? At «uønskede elementer» kunne få informasjon om mennesker og institusjoner som eide dyr kunst. Det var vanskelig å tolke dette annerledes enn at Kulturrådet ønsket å beskytte bemidlede mennesker og organisasjoner på bekostning av informasjonsfriheten vi vanligvis nyter godt av i dette landet. Enden på visa ble at vi fikk dokumentene vi hadde bedt om innsyn i, men navn både på eier, mottaker og kunstverk var sladdet. Dermed var dokumentene verdiløse for oss. Om konsekvensen av den omfattende sladdingen har medført at aktører med urent mel i posen har sluppet unna vårt søkelys, kan vi bare spekulere i.

Dialogen med Tolletaten har også vært krevende. Vi sendte tidlig en innsynsbegjæring der vi ba om innsyn i avtalene DHLs kunstlager har med Tolletaten. Den ble avslått med følgende begrunnelse: *«Opplysninger om hvorvidt et selskap har tollagerbevilling eller ikke, må anses som opplysninger om bedriftsmessige forhold. Slike opplysninger er etter toll. § 12 - 1 (1) taushetsbelagte og kan dermed ikke gjøres kjent for deg.»*. Svaret overrasket oss og virket urimelig. Det betydde at et tollager, som utfører oppgaver på vegne av norske myndigheter, kan operere helt uten pressens innsyn, med myndighetenes beskyttelse.

Etter flere klagerunder fikk vi til slutt en kort bekreftelse på at kunstlageret hadde bevilling for å drive et tollager av typen A. Men vi fikk ikke dokumentene.

DHL har ikke ønsket å stille til intervju i noen av dokumentarene og nyhetsartiklene. Vi var i kontakt med daglig leder ved lageret både på telefon og epost. Det endte med at vi ble kontaktet av en talsmann fra DHL-konsernets hovedkontor i Bonn i Tyskland. Svaret har vært det samme på samtlige spørsmål vi har stilt:

«As already stated, because investigations and legal procedure are still ongoing, we are not entitled to comment on this any further. This includes also interviews.»

7. Dette er nytt

DNs artikkelserie har avdekket og vist frem flere ukjente sider ved det store, uregulerte og lite transparente kunstmarkedet:

- DN har vist at flere av Norges rikeste oppbevarer verdifull kunst på et tollager på Kalbakken i Oslo. Virksomheten til lageret er ikke tidligere omtalt i norske medier.
- DN har vist at DHLs kunstlager har blitt brukt som base for kjøp og salg av dyr kunst. Mange av transaksjonene har foregått uten at kunsten har vært fortollet i Norge.
- DN har vist at verdifull kunst kan ligge ufortollet på lager i årevis. Der kan kunsten kjøpes og selges uten at moms betales til myndighetene.
- DN har vist at DHLs kunstlager har blitt brukt til å skjule transaksjoner for hundrevis av millioner i kunstmarkedet.
- DN har vist at kunstlageret har blitt brukt til å skjule store verdier for myndigheter og private kreditorer.
- DN har lokalisert skatterømlingen Tor Arne Uppstrøm. Han skylder 60 millioner i skatt til Norge, og kemneren har jaktet på ham i mange år. Likevel har han kjøpt og solgt kunst for store beløp med DHL Exel Fine Art som base for virksomheten.
- DN har vist at det har forsvunnet flere verdifulle Munch-bilder fra DHL Exel Fine Art. To av bildene har fortsatt ikke kommet til rette.
- DN har vist hvem som eier flere av de mest verdifulle bildene etter Edvard Munch. Selv ikke Munchmuseet kjente hele eierskapshistorikken til flere av disse bildene.
- DN har vist at det var Tor Arne Uppstrøm som i realiteten forsynte markedet med den mye omtalte serien «Munch by Warhol» av Andy Warhol.
- DN har vist at etablerte aktører i kunstbransjen ikke er pålagt å rapportere mistenkelige transaksjoner til Økokrim.
- DN har vist at den offentlige statistikken over kunstmarkedet i Norge er svært mangelfull. Ingen vet i realiteten hvor stort dette markedet er.

8. Konsekvenser

DNs artikkelserie om kunstmarkedet har fått omfattende konsekvenser:

- Tolletaten, Kemneren og Skattekrim har aksjonert mot lageret etter DNs artikler.
- Kemneren i Oslo har tatt utlegg på totalt 60.177.399 kroner i en Buddha-figur som står på DHLs kunstlager.
- Oslo-politiet har skjerpet kravene til rapportering av eierskap til kunst som selges hos auksjonshus.
- Finansdepartementet vurderer å innføre krav til at auksjonshus og oppbevaringssentraler for kunst rapporterer mistenkelige transaksjoner, som en del av implementeringen av EUs femte hvitvaskingsdirektiv.
- Tolletaten har varslet at regelverket som gjelder tollagre skal opp til vurdering.
- Tolletaten har varslet at DHLs praksis med å tilby et eget rom for visninger av kunst i salgsøyemed ikke er i tråd med tollageravtalen. DHL har stoppet denne praksisen.
- DHL har utbetalt erstatning til de etterlatte etter eieren av Munch-litografiet «Døden på sykeværelset», som forsvant fra DHLs kunstlager.
- Eiendomsinvestor Pål Georg Gundersen har saksøkt DHL med krav om erstatning på inntil 12 millioner kroner etter at Munch-litografiet «Madonna» forsvant fra lageret.

9. Artikler i Dagens Næringsliv

Hvis det oppstår problemer med å åpne lenkene i Adobe Acrobat Reader, åpne metoderapporten i en nettleser – for eksempel Google Chrome.

Dokumentarene:

- 31. mai 2019: [Kunstlageret kalles «Fort Knox» – så forsvant tre Munch-bilder](#)
- 25. oktober 2019: [Kunsthandlerens hemmelige Andy Warhol-operasjon](#)
- 14. november 2019: [Milliardærenes hemmelige kunstkupp](#)
- 19. desember 2019: [Nazi-trøbbel for norske Munch-samlere](#)

Nyhetsartiklene:

- 2. juni 2019: [Milliardærtvist om Munchs «Madonna»](#)
- 3. juni 2019: [Kunstekspertene sjakkerte etter Munch-avsløring](#)
- 6. juni 2019: [Dette er historien om «Madonna» som forsvant fra «Fort Knox»](#)
- 11. juni 2019: [To av de tre store norske auksjonshusene dropper register](#)
- 14. juni 2019: [Kunstlagerets konfidensielle «show room»](#)
- 19. juni 2019: [Tidligere ansatt slo alarm om sikkerheten på DHLs kunstlager](#)
- 2. september 2019: [Milliardær Pål Gundersen saksøker lagergigant](#)
- 25. oktober 2019: [Aksjonerte mot kunstlager i Oslo](#)
- 27. oktober 2019: [Toll, Skattekrim og Kemneren aksjonerte mot kunstlager](#)
- 28. oktober 2019: [Visste at Warhol-bilde kom fra Uppstrøm – solgte likevel](#)
- 30. oktober 2019: [Politiet strammer til i auksjonshusene](#)
- 3. november 2019: [Hørte ikke på ekspertene: – Svart hull i hvitvaskingsloven](#)
- 8. november 2019: [Kemneren fant den mystiske Buddha-figuren under aksjon på kunstlager](#)
- 17. november 2019: [Ingen har oversikt over kunst i gråmarkedet: – Jeg ville holdt meg unna](#)
- 25. november 2019: [«Madonna» forsvant: Nå har kunstlageret en ny teori om mysteriet](#)
- 30. november 2019: [Munch-trykk ble inndratt fra hasjismugler Gjermund Cappelen](#)

Her er et utvalg dokumenter som viser deler av dokumentasjonen vi klarte å skaffe, og som var avgjørende for metoden «follow the painting». Numrene i de påfølgende illustrasjonene samsvarer med tilsvarende numre i illustrasjonene i 5.1.3, 5.1.4 og 5.1.5.

DHL
GLOBAL FORWARDING

**Kvittering for utlevering fra Exel Fine Art's lager,
Kunde 13542 – Bjørn Herding**

Det utleveres med dette fire lagrede verk, registrert som følger:

- # 13542 – 108 – Edv. Munch "Sonnen / Death in the sick room"
- # 13542 – 112 – Edv. Munch "Hest og vogn på landevei"
- # 13542 – 114 – Edv. Munch "Combed Hair / Fat Whore"
- # 13542 – 119 – Edv. Munch "Neighbour Girl"

Verkene hentes ut av Bjørn Herding.

Ovennevnte beskrevet materiale:

Gals, 19.11.12.

Bjørn Herding

13542

DHL Quality Cargo AS
Exel Fine Art
Gerre Skoug
Dokumentnr: 215-4628
14.06.98 10:40:37
E-Mail: Gerre.Skoug@dhl.no

Anschluß an TOLL Net
12.11.12 10:00:00

10.2 Bekræftelse på forsikring sendt til DHL fra Wells Fargo – dokument 2

10.3 Faktura for kjøp av «Døden på Sykeværelset» - dokument 3

Invoice No 11004174	DOB 02-Apr-08	Invoice	CHRISTIE'S
VAT No 1104944	47 2240407		Christie's Auctioneers & Wood's Ltd
Tel / Fax			8 Bury Street, St. James's London, SW1Y 6QT
			Telephone: 44 (0) 20 7839 9060 Fax: 44 (0) 20 7839 1611 Registered in England No: 1128161 VAT No: GB803806006 www.christies.com
Mr Bjørn Harding Hohensandmen Terrasse 1 0773 Oslo Norway			

Copy

Sold to A/c: Mr Bjørn Harding, Høensandmen Terrasse 1, 0773 Oslo, Norway.

Sale: 7570, Old Master Masters & City Prints, 02 Apr 2008 Public No 0912

Lot	Description	Transaction	Amount	VAT%	VAT	Total Amount
289	Edward Munch Death in the Staircase (19.11.1894), 1896, a fine etch depicting a scene from the EXPORT LICENCE REQUIRED	London	140,000.00	5.00%	7,001.40	
		Total	147,001.40			154,002.80
		Totals:				
		Amount	£ 140,000.00		£ 7,001.40	£ 147,001.40
		Amount	£ 33,487.50			£ 33,487.50
		Amount	£ 173,487.50			£ 180,488.90

Amount Due: £ 180,488.90

Due Date: 09-Apr-08

Interest may be added for late payments

Interest may be added for late payments

26802558 DB 09-Apr-08 Page 1 of 1

10.4 Faktura på lagerleie for «Døden i sykeværelset» – dokument 3

DHL QUALITY CARGO AS POSTBOKS 6841 ETTERSTAD GLADENGVEIEN 17 0867 OSLO		FAKTURA	
BJØRN HERDING HOLMENØAMMEN TERN. 4 0772 OSLO		Fakturanr 82863 Kundnr 13542	
Dens ref.	Björn Herding	Date	27.06.2008
Vår ref.	B8	Forfall	17.07.2008

Kode	Beskrivelse	Beløp
Avt.nr 185 Lagerleie Kunstobjekter - bevegelsar t.o.m. 30.06.2008 Mnd.avr. forskudd		
Forskudd		
w1	Forskudd Juli 2008 102 Malerikasse, Edv. Munch	250,00 F
w11	Forskudd Juli 2008 103 Maleri, Edv. Munch	250,00 F
w11	Forskudd Juli 2008 105 Litografi Edv. Munch	200,00 F
Forskudd		700,00
Innmelding		
w10	04.06.2008 105 Litografi Edv. Munch 27 dager leie	180,00 F
Innmelding		180,00
Handling		
w37	04.06.2008 Handling inn 105 Litografi Ed	150,00 F
Handling		150,00
Sum Avt.nr 185 Lagerleie Kunstobjekter		1 030,00

Ved elektronisk betaling bonytt KID: 000135420000828630

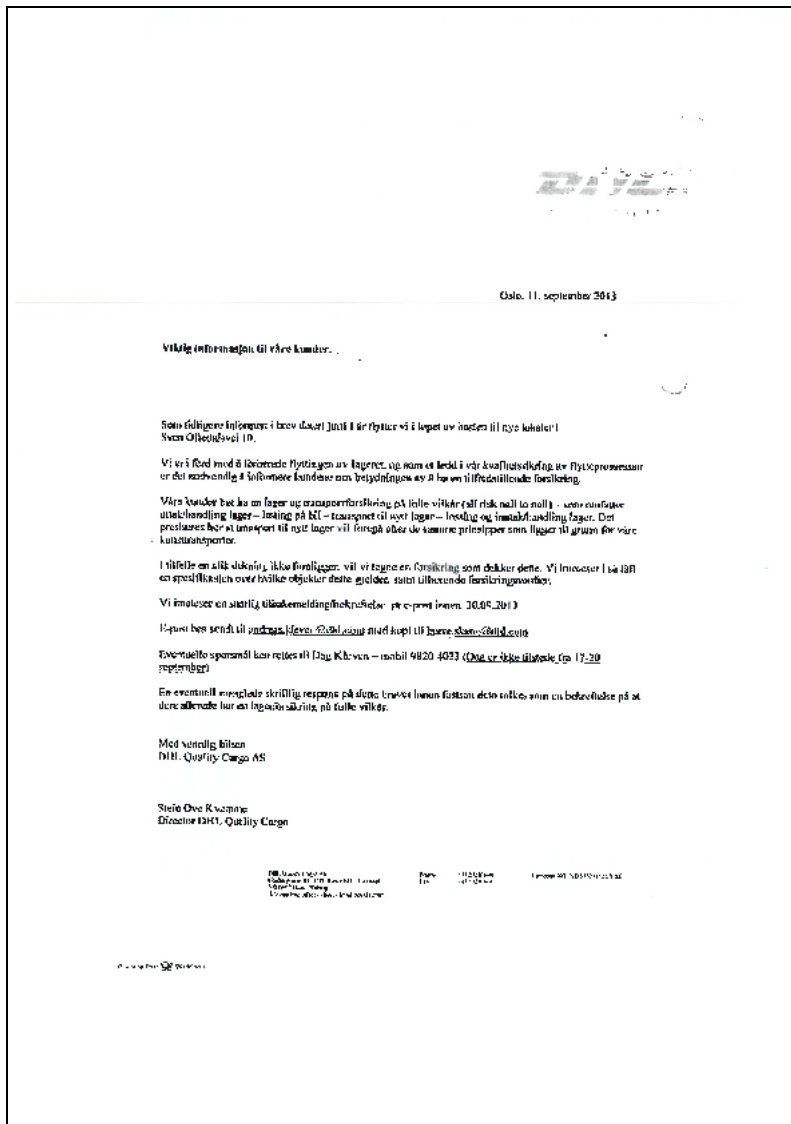
Netto	1 030,00	MVA	267,50	NOK	1 297,50
-------	----------	-----	--------	-----	----------

DHL QUALITY CARGO AS
 POSTBOKS 6841 ETTERSTAD
 GLADENGVEIEN 17
 0867 OSLO
 Org.nr. NO 805 264 022 MVA

Teller 23 24 28 01
 Taksatte 23 24 28 01
 Postboks 6841 ETTERSTAD
 0867 OSLO
 LØBENHOLM

For alle transaksjoner og tilbud gjelder Norsk Speditionsnæringsstandard på norsk (NSA 2006)

10.5 Brev fra DHL om flytting av lager – dokument 4

10.6 Brev fra Tolletaten til DHL om betaling av moms – dokument 5

 Tollregion Oslo og Akershus Kopilasdelingen Toll- og tollvesndireksjonen	Vår ref: 72/2017-2.1 Arkivkode: 31 Vår dato: 23.12.2017 i Dato: 25.07.17 Deres ref: Amt - Postboks
---	---

DHL Global Forwarding (Norway) AS

Postboks 44 Alnabru
0614 OSLO

Unntatt offentlighet
efl. § 13 første ledd, jf. toll. § 12-1

Anmodning om deklarerings av merverdiavgift etter manko på tollager – 01 119

Tollregion Oslo og Akershus mottok 27. juli 2017 redogjørelse fra dere vedvørende en kunstverk som dere har avdekket, er forsvunnet fra tollageret.

1. Bakgrunn

Kunstverkene i det gjelder er et grafisk trykk (litografi) «Spik Pike» av Edvard Munch med oppgitt verdi LUK 1 200 000, og et grafisk trykk (litografi) «Døden i sykevaaret» av Edvard Munch med oppgitt verdi GBP 65 300.

Begge kunstverkene har avdekket som manko/forsvunnet fra tollageret i januar 2015. I følge deres redogjørelse var det en rutinefeil som gjorde at mankoen ikke ble meldt umiddelbart. Dette beklager dere sterkt og ønsker å tydeliggjøre.

I redogjørelsen er det opplyst om når det er sikre observasjoner av kunstverkene ut og inn av tollageret. I tillegg er det opplyst om at forsvinningen er politianmeldt, men saken er hengt på grunn av kapasitetsmangel hos Politiet.

2. Regelverk

Deklareringsplikten og plikten til å deklare korrekt

En vare som innføres til innreiselandet, skal som hovedregel tollkspedert umiddelbart, jf. tollloven § 4-1 (1) bokstav a, eller legges inn på tollager jf. tollloven § 4-1 (1) bokstav b. Enhver som vil disponere over vare som ikke er tolltollert, plikter å innhente tollmyndighetenes tillatelse på forhånd, jf. tollloven § 4-1 (1). Søknad om å disponere varer, gis ved at varen deklarerer, jf. tollloven § 4-10 (2). For varer som er lagret på tollager må slik deklarerings skje før varen tas ut av tollageret.

Domérense: Postboks 5122 Dep 0652 OSLO	Besøksadresse: Sensuaveien 96 0665 OSLO	Org.no: 774761343 E-post: post@toll.no Internett: www.toll.no Sentralt telef: +47 22 86 83 12	Vår ankebehandl. er: Statens Tollsaksen Tlf. direkte:
---	--	---	--

10.7 Spedisjonspapir for grensepassering av Munch-kunst – dokument 7

NORGE		A. AVGANGSAFFENDELSESTOLLSKJEM	
1. Eksportør RØNN HENDING		2. Deklarasjon BL 4	
3. Importør HOLMENHAGEN TERR. 4 0773 OSLO NORGE		4. Linje 20180111 201802197 010201	
5. Mottaker 17183 nr. 936572403 DHL GLOBAL FORWARDING (NORWAY) AS Postboks 44 Alnabru		6. Eksportør 84965JMK	
7. Eksportør 0614 OSLO NORGE		8. Eksportør 13. Eksportør 14. Eksportør 15. Eksportør	
9. Eksportør 16. Eksportør 17. Eksportør		18. Eksportør 19. Eksportør 20. Eksportør	
21. Eksportør 22. Eksportør 23. Eksportør		24. Eksportør 25. Eksportør 26. Eksportør	
27. Eksportør 28. Eksportør 29. Eksportør		30. Eksportør 31. Eksportør 32. Eksportør	
33. Eksportør 34. Eksportør 35. Eksportør		36. Eksportør 37. Eksportør 38. Eksportør	
39. Eksportør 40. Eksportør 41. Eksportør		42. Eksportør 43. Eksportør 44. Eksportør	
45. Eksportør 46. Eksportør 47. Eksportør		48. Eksportør 49. Eksportør 50. Eksportør	
51. Eksportør 52. Eksportør 53. Eksportør		54. Eksportør 55. Eksportør 56. Eksportør	
57. Eksportør 58. Eksportør 59. Eksportør		60. Eksportør 61. Eksportør 62. Eksportør	
63. Eksportør 64. Eksportør 65. Eksportør		66. Eksportør 67. Eksportør 68. Eksportør	
69. Eksportør 70. Eksportør 71. Eksportør		72. Eksportør 73. Eksportør 74. Eksportør	
75. Eksportør 76. Eksportør 77. Eksportør		78. Eksportør 79. Eksportør 80. Eksportør	
81. Eksportør 82. Eksportør 83. Eksportør		84. Eksportør 85. Eksportør 86. Eksportør	
87. Eksportør 88. Eksportør 89. Eksportør		90. Eksportør 91. Eksportør 92. Eksportør	
93. Eksportør 94. Eksportør 95. Eksportør		96. Eksportør 97. Eksportør 98. Eksportør	
99. Eksportør 100. Eksportør			

[illegible]

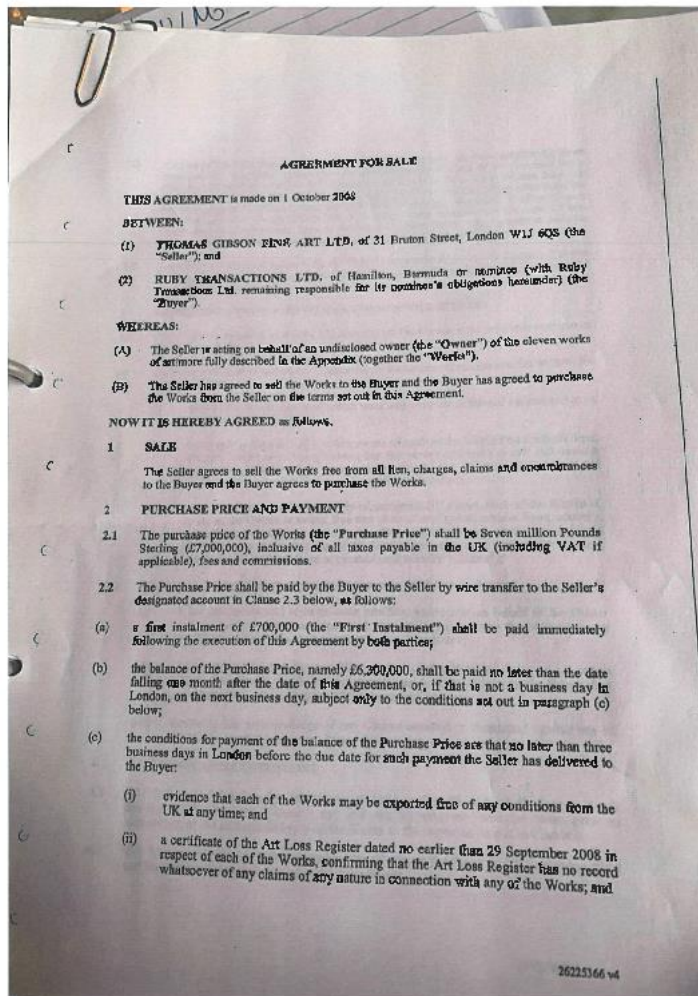
10.9 Endring av tollagerbevilling DHL – dokument 11

	Tollregion Oslo og Akershus Kontrollavdelingen Toll- og tollverndokument	VÅ ref: 2014/10777 1 Ark. nr. 53 Vår dato: 19.12.14 1 Dens dato: 4.12.14 Dens ref: John Karlén		
DHL Global Forwarding (Norway) AS w/ John Karlén Postboks 44, Alnabru 0614 OSLO				
ENDRING AV TOLLAGERBEVILLING TYPE A KODE 01 119				
Vi viser til søknad datert 4. desember 2014 vedrørende utvidet tillatelse av tollagerbevillingen ved Sven Otheds vei 10.				
Lageret i Sven Otheds vei 10, har nå en utvidet tillatelse for utpakking og inspeksjon av utvirketede varer. Kontroll vil kun skje ved tollageret av deres faskilere og sakshandlere ref. pkt. 71, Alt 2 i bevillingen.				
Oppdatert bevilling er vedlagt. Venligst trytt at denne slik at bevillingen blir korrekt.				
Bekreftelsen som vedlegges, bes returnert Tollvesenet i løpet av 14 dager etter mottatt brev.				
Med hilsen				
Steinar Ny lalsten tollvernspektor		Tore Haugen Bakke forreksnslent		
Vedlegg: -Oppdatert tollagerbevilling type A -Bekreftelse				
Dokumentet er elektronisk godkjent				
5722FC8	Postadresse: Postboks 1122 Dpt. 0332 OSLO	Retningsadresse: Svevegnvege 18 Sustallveid: 22 06 03 01	Org nr: 974 756 810 E-post: post@toll.no Internett: www.toll.no	Ansvarsskvalitet: Tore Haugen Bakke Tel: direkte: 22 06 700 00

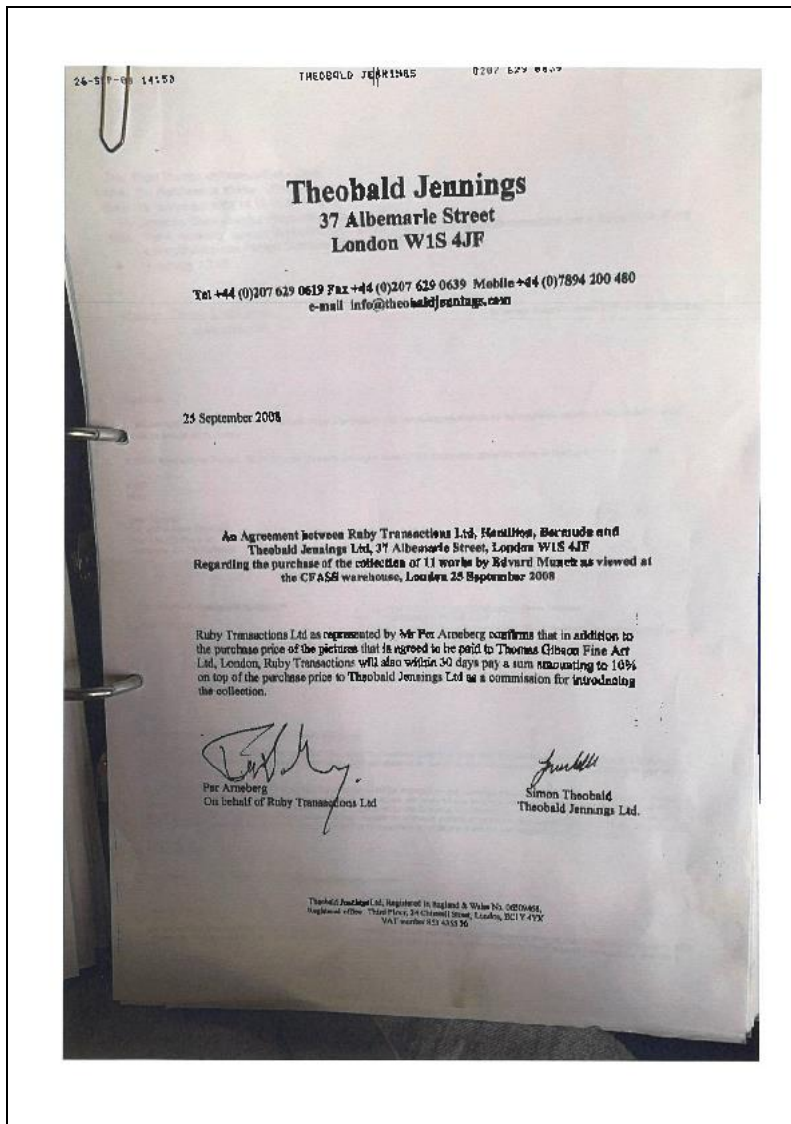
10.10 Lagerliste DHL Exel Fine Art – dokument 12

[illegible]

10.11 Kontrakt for kjøp av Munch-malerier – dokument 14

10.12 Del av faktura fra kunstkonsulent – dokument 15

10.13 Faktura fra DHL i forbindelse med transport til Zürich – dokument 15

DHL GLOBAL FORWARDING (NORWAY) AS
DIV. QUALITY CARGO - FINE ART
POSTBOKS 45 KALBAKKEN
SVEN ØFTEDALSVET 10
0801 OSLO

FAKTURA

Fakturanr 102722
Kundnr 10180

Dokument ref.: ODDBJØRN AARESTRUP AASNESS
Vår ref.: John M. Kerkvill
Dato: 02.06.2016
Forfall: 12.06.2016

Oppdrag	90468	Salgsbeh	JMK	Godeknr	
Kode	2	Volym	1,941	MTQ	Vareslag
Vekt	205	Fr.bet.vekt	324		CF94714
Mottaker	MÖBEL TRANSPORT AG SVITZERLAND				Marking
Loosested					Lav.bet.
Lav.adr					Ankpr
					ZÜRICH
					30 FR (Zvellersport)

90468	- 3 - 2	Beløp
-------	---------	--------------

02	VAR. REF. 90383/JMK, HENTING DRAMMEN	2 500,00 P
02	VAR. REF. 80408/JMK, HENTING TØNSBERG	5 000,00 P

Ved elektronisk betaling benytt KID: 900151800001027220

Netto	7 500,00	MVA	1 875,00	7 500,00	NOK	9 375,00
-------	----------	-----	----------	----------	-----	----------

DHL GLOBAL FORWARDING (NORWAY) AS
DIV. QUALITY CARGO - FINE ART
POSTBOKS 45 KALBAKKEN
SVEN ØFTEDALSVET 10
0801 OSLO
Funksjonsledd: NO 536 MTZ AG NVA

Taxidnr: 28 24 83 00
Tidboks: 23 34 53 01
Sveigeb: 0901 01 1989
HVAKPR: 14024 0100 011 890
EKKO: 0101
EKKO: 0101

For å få transport og logistikk: Mottak Spesialtransport 0205 214111 eller hos leverandøren

Informasjon om DHL Global Forwarding

10.14 Flytransport fra London til Torp – dokument 17

Phone +47 23243600 / 23243623
Fax +47 2324 3602
Call +47 8820 4023

dag.kleven@dhl.com;
www.dhl.com

From: Kjekstad, Sissel [mailto:sissel.kjekstad@hassas.no]
Sent: 31. oktober 2008 14:24
To: Dag Kleven (DHL NO)
Cc: BGG@hassas.no; Elmer-Tore Uvinn; g@Bergenair.no
Subject: Uvinn Kunsthandel - Transport 03.11.08 Biggin Hill-Torp

Hei Dag,

**Vedr: Uvinn Kunsthandel – Frakt av materialer fra
Biggin Hill, London til Torp, Sandefjord**

Vi viser til hyggelig telefonsamtale og kan meddele
følgende:

Itinerary:

From: EGKB, Biggin Hill, London, United Kingdom

To: ENTO, Torp, Sandefjord, Norway

Date: Departing Mon 03 Nov 2008 18:00 UTC

Departing Mon 03 Nov 2008 18:00 Local

Flt: 01:36

Pax: 2 (6)

Aircraft:

Citation CJ2, LN-AVA

De lander ca. kl. 20:45 LT på Torp flyplass, handling på
Torp or Widenæs.

10.15 Verdivurdering «Døden i sykeværelset» - dokument 23

10.16 Betaling til klientkonto for kunst av Warhol og Munch – dokument 24

Utakrøvet av Steinar B. Sværtsen 13.05.2014 22:50:54 GMT+2

Odsakrøft på mottakers konto kan kun bekreftes av mottakers bank.

Fra-konto 6138.66.37186 Nordea NO NOK CRKIDEI KØGDA HOLDING AS	Til-konto 2069327358r	Land Norge
--	---------------------------------	----------------------

Betalingsstype NO-Betaling med melding	Mottakers navn og adresse Adv Paul Rynning
--	--

Beløp
12.000.000,00 NOK

Betalingsdato (dd.mm.åååå) 14.05.2014 Prioritet Ordrebetaling	Melding til mottaker Betaling til landets tre værker av Andy Warhol og Edvard Munch
--	---

Betalingsnummer 989139734433138111512
Kunders betalingsnummer NO1-INC34142-00000247
Betalingsstatus Endelig godkjent

Betalingshistorikk

Dato	Bruker	Kortnavn	Handling
13.05.2014 22:58	Steinar B. Sværtsen	SBS	Endelig godkjent
13.05.2014 22:57	Steinar B. Sværtsen	SBS	Verifisert
13.05.2014 22:55	Steinar B. Sværtsen	SBS	Legg til in

(c) Nordea 2013.

[illegible]

10.18 Søknad om eksporttillatelse - dokument 26

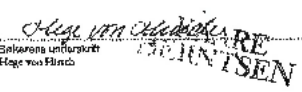
KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET

Søknad om eksporttillatelse for gjenstander som omfattes av lov
av 9. juni 1978 nr. 80 om kulturminner § 28 og forskrift av 1. januar 2007 nr. 1

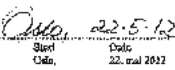
Bekræftet skal inneholde følgende opplysninger:

Eierens navn og adresse: Kære Betanzen AS Munkedamsveien 62 A 0270 Oslo	Mottakers navn og adresse: Masterpiece 7012 London South Grounds The Royal Hospital Chelsea, London SW13
Søkerens navn og adresse: Kære Betanzen AS Munkedamsveien 62 A 0270 Oslo	Søkers kontaktperson/telefon: Telefon: 22 99 10 10 E-post: regina.kjorbo@karebetanzen.no

- Gjenstandens/gjenstandenes art, materiell, størrelse og signet (der tilfelle). Egen foto kan benyttes dersom det er mange gjenstander av samme type:
 Edvard Munch: (1853 – 1944)
 Dødsbysen i plakat, 1896
 Gulltryk, 400 x 590 mm. Ytterste ramme 70 x 64 cm.
 Signert i nedre øre høyre hjørne Munch
 Wall nr. 65
- Når og hvordan er gjenstand(er) blitt erklært tilgjengelig, hvem og når er den/de kjøpt/ervervet fra:
 Privat salg, r/o Kære Betanzen AS.
- Årsaken til at det søkes om uttatt/eksport/utlyst/eksport/utlyst/eksport:
 Per presentasjon og salg på Masterpiece 2012 i London.

Søkerens underskrift
Hege von Platen

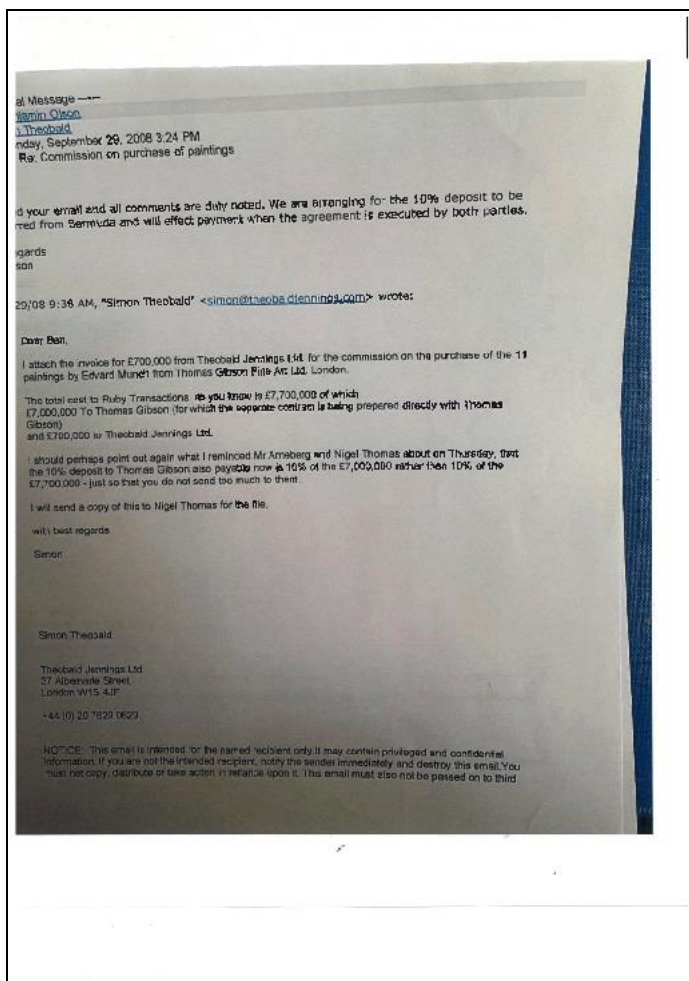

Søker
Regina Kjørbo

22.5.12

Dato
22. mai 2012

10.19 Epost mellom eier og konsulent – dokument 27

10.20 Epost mellom DHL og konsulent – dokument 29

Fra: John Karlisen (DHL NO) <john.karlisen@dhl.com>
Sendt: torsdag 17. desember 2015 12:44
Til: Oddbjørn Aaresrøp Aasness
Kopi:
Emne: RE: VS: samtale med Karlisen [CLP_WS-LEGALFID43224]

Her Oddbjørn,
Takk for e-post.

Etter samtale med AGS forsikring i dag, kan jeg bekrefte at gods i retur til Oslo har forsikringsdekning og at denne dekning gjelder også for lagring hos Mybel-Transports lagrer.

Bekrefter også at vi foretar en tilstand rapport av begge verk ved ankomst som vår oppdragsgiver vil dekke.

I utgangspunktet vil en tilstandsrapport ved ankomst være av større betydning enn ved avgang.

Planlagt transport vil finne sted i løpet av januar og ved første mulighet. Kostnadene dekkes av vår oppdragsgiver.

Videre transport fra ankommet vårt lager til levert adresse vil være for ciers regning.

Med vennlig hilsen / Best regards,
John Karlisen / FINE ART

DHL Global Forwarding (Norway) AS
Div. Quality Cargo – Fine Art
Sven Othedals vei 10, NO-0950 Oslo
Postboks 45, Kalbakken, NO-0901 Oslo
Norway

Office Phone: +47 2324 3600
Direct Phone: +47 2324 3656
Fax : +47 2324 3801
Mobile : +47 9820 4060
Mail : john.karlisen@dhl.com
www.dhl.no
www.dhl.no/lead
www.dhl.no/en/vtr001

Deutsche Post DHL – The Mail & Logistics Group

This message is from DHL Global Forwarding (Hawaii) A/E and may contain confidential business information. Use intended solely for the use of the individual to whom it is addressed. If you are not the intended recipient please contact the sender and delete this message and any attachments from your system. Unauthorized publication, use, dissemination, forwarding, printing or copying of this E-mail and its attachments is strictly prohibited.

*Member of the United Association of Freight Forwarders. All services provided are subject to the General Conditions of the United Association of Freight Forwarders (UAF 2011). Under these conditions our liability for loss of, deterioration of or damage to goods is limited to SDR 6.50 per kg and our liability for delay is limited to the amount of the freight, but not exceeding SDR 60,000 per order. In connection with re-shipment, the freight forwarder's total liability for damage is limited to SDR 500,000 for any incident of damage occurred (clause 47). Goods in transit are directed to the consignee's risk liability against the freight forwarder and are subject to the one-year limitation. Stay and that the item is goods (clause 47) applies to both current and previous claims. Check for freight. We must have received requests of the terms of delivery under the contract of sale or freight agreement (clause 10).

GOGREEN – Climate Protection with DHL - Please consider your environmental responsibility before printing this E-Mail.

10.21 Zürich-liste hentet fra epostkorrespondanse – dokument 29

Hei Paul,

For å forsikre verkene under lagring på Møbe transport trenger jeg en ferdig ty report tilsendt, da; har vi nemlig ikke på file for MøbeTransport

Jeg må også vite i hvilken periode du ønsker at verkene skal forsikres under lagring.

Denne informasjonen må fremskaffes og sendes meg direkte.

Her er listen jeg mottok med hvilke verk som er inkludert i transportforsikringen, kan ikke se Crab & Lobster:

1. Eva Mudocci, 1903, GW 244, Lithography by Edvard Munch 400.000.- **HENTES I** **KONTAKT:**
2. Young Woman Weeping, 1921/1922, GW 668, lithography by Edvard Munch 200.000.-Hente hos TFM i Holmenkollveien 96 A ØVERSTE RINGELØKKE i Oslo, 92885200.
2. (HOS DHL/EXEL: 8 arbeid på papir og et polymer painting on canvas) a. Oil on canvas. North West Coast mask by Andy Warhol 1986. 200.000.-, b. Graphite on paper. Plains Indian Shield by Andy Warhol 1986 100.000.-, c. Synthetic paint on paper. Plain Indian Shield by Andy Warhol 1986 100.000.-, d. Graphite on paper Mother and Child by Andy Warhol 1986 100.000.-, e. Synthetic paint on paper Mother and Child by Andy Warhol 1986 100.000.-, f. Synthetic paint on paper Mother and Child by Andy Warhol 1986 100.000.-, g. Graphite on paper. Kachina Doll by Andy Warhol 1986 100.000.-, h. Synthetic paint on paper. Sitting Bull by Andy Warhol 1986 100.000.-, i. Synthetic paint on paper. Indian Head Nickel by Andy Warhol 1986 100.000.-.
4. Self Portrait (without arm), 1895, GW 37, lithography, by Edvard Munch 200.000.-, Hente hos TFM i Holmenkollveien 96 A ØVERSTE RINGELØKKE i Oslo, 92885200.
5. Streetworkers, 1910, GW 648, Handcolored lithography, by Edvard Munch 400.000.-Hente hos Christian Buchholtz, Ekersberggt. 19 i Oslo tlf. 90523540
6. History, 1914, GW 486, Handcolored lithography, by Edvard Munch 500.000.-Hente hos Christian Buchholtz, Ekersberggt. 19 i Oslo, tlf. 90523540
7. Alma Mater, 1914, GW 487, Handcolored lithography, by Edvard Munch 500.000.-Hente hos Christian Buchholtz, Ekersberggt. 19 i Oslo, tlf. 90523540
8. Alma Mater, Mixed techniques on paper by Edvard Munch 250.000.- Hente hos Christian Buchholtz, Ekersberggt. 19 i Oslo, tlf. 90523540
9. Tree Of Life, 1910, mixed media on paper, by Edvard Munch 1.250.000.- (HOS DHL/EXEL)
10. On The Bridge, 1912/1913, GW 416, Handcolored lithography, by Edvard Munch 1.100.000.- (HOS DHL/EXEL)
11. The Scream, 1710 X 1016 mm, by Andy Warhol 3.200.000.-, Henting hos Haugar Vestfold Museet, Tønsberg
12. Eva Mudocci / (The Brooch), 1710 X 1016 mm, by Andy Warhol 2.500.000.- 1. Henting hos Haugar Vestfold Museet, Tønsberg

10.22 Epost mellom DHL og eier angående transport – dokument 29

Side 2 av 6

DHL Quality Cargo AS
EXEL FINE ART
Glesdalsveien 17
Postboks 8641 Etterstad
NO-0607 Oslo

Phone +47 23243600 / + 47 23243627
Fax +47 2324 3622
Cell +47 9820 4027
E-mail torunn.gutgard@dhl.com

 Before printing, think about the environment.

From: Torunn Gutgard [DHL NO]
Sent: 2. mai 2008 08:12
To: 'Bjørn Herding'
Subject: RE: Sak 7570- bok 208]

Høi!
Vi kan online betale i fra UK til Oslo til følgende pris-estimat
Eksportstaten fra UK "avskrivning" av britisk valuta, eksportforsening, T-dok og garantiavgift - høy verdi,
kunstverk med bil kombinasjon, med ankomst i Oslo ca 14/5 under forutsetning om at eksportstaten
blir klar i tide). : 10200,-
Terminalgebyr Exel leger, 275,- + mva
Godsregistrering/avslutning av T-dok 350,- + mva
Forkjøring 610,- + mva
Kommunikasjonsutrustning 650,- + mva
Exel Fine Art security fee: 100,- + mva

Dette inkluderer ikke:
Transportforsikring, pakking, pakkesikring, innførselsmomst i Norge, levering, utpakking, spesielle krav

Eventuelt vil lege kasse og sende dette med fly. Prisen blir nok så og si den samme, det avhenger om du
 ønsker superveien på flyplassen og egen transport fra Gardermoen til Exel. Har du deadline når du vil ha
 det i Oslo? Jeg tror ikke vi får det tidligere hit med fly, da mye hauger på eksportstaten

Vi må ha svar idag om du godtar prisen og vil gå for dette opplegget, da det tar minst en uke å få klar
eksportstaten

med vennlig hilsen
Torunn Gutgard
Coordinator Fine Art

DHL Quality Cargo AS
EXEL FINE ART
Glesdalsveien 17
Postboks 8641 Etterstad
NO-0607 Oslo

Phone +47 23243600 / + 47 23243627
Fax +47 2324 3622
Cell +47 9820 4027
E-mail torunn.gutgard@dhl.com

 Before printing, think about the environment.

From: Bjørn Herding [<mailto:bh@online.no>]

06.05.2008

[illegible]

10.24 Fraktbrev utstilling i Genova – dokument 30

02,17

Lista di imballaggio

Mostra
EDVARD MUNCH
Palazzo Ducale Spa 16123 Genova
Dal 04-11-2013 Al 27-04-2014

Rif: 012980

1298/ARSLONGA/NR		Cassa	
Dimensioni cm: 100,00 x 50,00 x 100,00		Volume Mc: 0,50	Peso Kg: 50,00
Id:	Descrizione		
065	<i>Manuscript I</i> W90, Schista (esemplare 1) 41.20x47.50 Ars Longa Vita Brevis Collection	1986 Edvard Munch Xtografu Oslo 0509 Norway	

12980/125/NR		Cassa	
Dimensioni cm: 178,00 x 26,00 x 157,00		Volume Mc: 0,75	Peso Kg: 121,00
Id:	Descrizione		
051	<i>Jager Barls</i> C/R W 1400 130x100 Ars Longa Vita Brevis Collection	1921 Edvard Munch Olio su tela Oslo 1909 Norway	

12980/126/NR		Cassa	
Dimensioni cm: 146,00 x 26,00 x 135,00		Volume Mc: 2,50	Peso Kg: 81,00
Id:	Descrizione		
050	<i>Hieronymus Heyerdahl</i> C/R W 1739 100x72 Ars Longa Vita Brevis Collection	1917 Edvard Munch Olio su tela Oslo 1909 Norway	

05:14:14

1/2

10/1005

28.03.2019 19:26

documentid: 79485100 **79**

[illegible]

10.26 Fraktdokument «Badende gutter» - dokument 30

02,17

ARTERIA

12980/Private1		Cassa	
Dimensioni cm: 146.00 x 78.00 x 200.00		Volume Mc: 0.82	Peso Kg: 101.00
Id:	Descrizione		
107	<i>The Scream (After Munch)</i>	1983-1984 Andy Warhol	
171x101.60	Unique screen-print in red silk screen inks and red synthetic polymer paint on arches squelette (or: id pressed) paper		
Mr. Stein K. Larsen - Norway			

12980/Thomas		Cassa	
Dimensioni cm: 0.00 x 0.00 x 0.00		Volume Mc: 0.00	Peso Kg: 4.50
Id:	Descrizione		
068	<i>On the Bridge (HC)</i> W216 (Sch380) 48x64.50	1912-1913 Edvard Munch	
	Galeria Thomas - Munich Germany	Lithographic	

EDMU MXP 126429		Cassa	
Dimensioni cm: 114.00 x 41.00 x 107.00		Volume Mc: 0.50	Peso Kg: 52.00
Id:	Descrizione		
095	<i>Walking Boys</i> CR W592 57x66x50	1904-1905 Edvard Munch	
	Karl Erik Kvitting - New York USA	Ono su tela	

05/14/14

12/12

KIR003

28.03.2019 13:05

documentId: 79452100

90

grosser saarlandplatz 40 • postfach 163 • ch-8213 urerlin

Annemarie M. Andersen Gallery
 Bodmerstrasse 3
 CH-8002 Zurich

Contact
 phone
 e-mail

Peter Frei
 +41 77 798 10 20
peterfrei@pfr.ch

Uebers

21. August 2015

FINE ART INSURANCE
Confirmation of Insurance

Insurer and Policy No.
 IFF ARTIA Insurance, Policy No 53.003.012

Insured / Work of Art
 Andy Warhol's ten Murals, The Brooch (See Mudocci) L284
 Unique subsequent prints and synthetic polymer paint,
 On 10 sheets aquarelle cold pressed paper 170cm x 70 cm,
 With the artist's stamp and of the Andy Warhol Authentication Board since
 Andy Warhol, murals Konradin (IP 34.45, signed).

Sum Insured
 EUR 2'500'000,00.

Extent of Cover
 Against All Risks, from theft to theft as per the policy conditions and Artas edition August 2015/.

Period of Insurance
 a) Transport by Musee Transport from Zurich-Schlieren to Annemarie M. Andersen Gallery on 20 August, 2015;
 b) Exhibition Espace Kandahar and Indesby Artsbureau 27 August to 28 November 2015 including preliminary storage and storage after closure of the exhibition;
 c) Return transportation by Musee Transport to Zurich-Schlieren on 1 December 2015.

IFF Artia Insurance management

 Peter Frei

IFFM peter frei insurance management • schwarzbachstrasse 40 • postfach 163 • ch-8213 urerlin
 telephone: 044 796 10 30 • fax: 044 796 10 31

IFF sankt gallen ag • langgasse 5 • post 40140 • CH-8008 st. gallen
 telefon: 071 242 97 57 • fax: 071 242 31 32 • info@iffbs.ch • www.iffbs.ch

10.28 Tilstandsrapport «Døden i sykeværelset» - dokument 32

CASCADE

Edvard Munch, "Death in the sickroom"

Kunst Hentzen, Art. No. 600146. Wollt: 65

Artist

Edvard Munch. Signed EdvMunch with pencil in the lower right corner.

Height & Width

Sheet: 55,0-55,8 x 67,0 cm

Technique

Lithograph printed in black on cream coloured, handmade, Japanese paper.

Condition / Description

The sheet is mounted in a matting without hinges. Paper corners are used instead. The paper has some discolouration and is a bit more discoloured under the matting than in the light opening.

There is some paper residue from previous, both white and brown, paper hinges. The residue is situated along the backside of the top edge.

There are several brown stains in the middle of the top margin, along the edge. It could be stains of rust, but this is uncertain. There are also brown stains in all corners, except the upper left one. Most of the stains are in the margins, covered by the matting.

There is a small hole in the left side of the lower margin.

There are some folds in the lower right part. They could origin from the printing process itself, and should not necessarily be considered a damage.

Conclusion

The print is in very good condition.

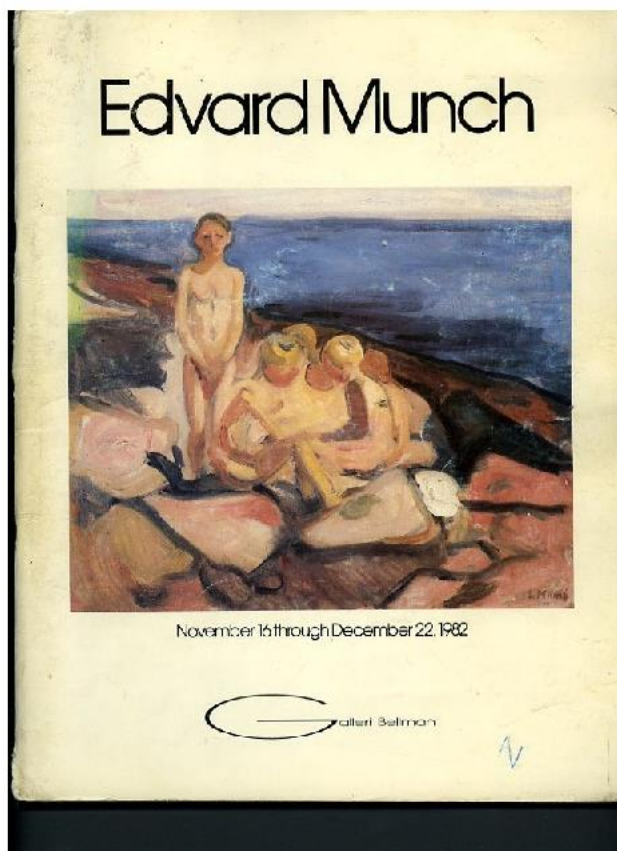
Hanna Flubert,
Papirkonservator MSc, NKP-N.

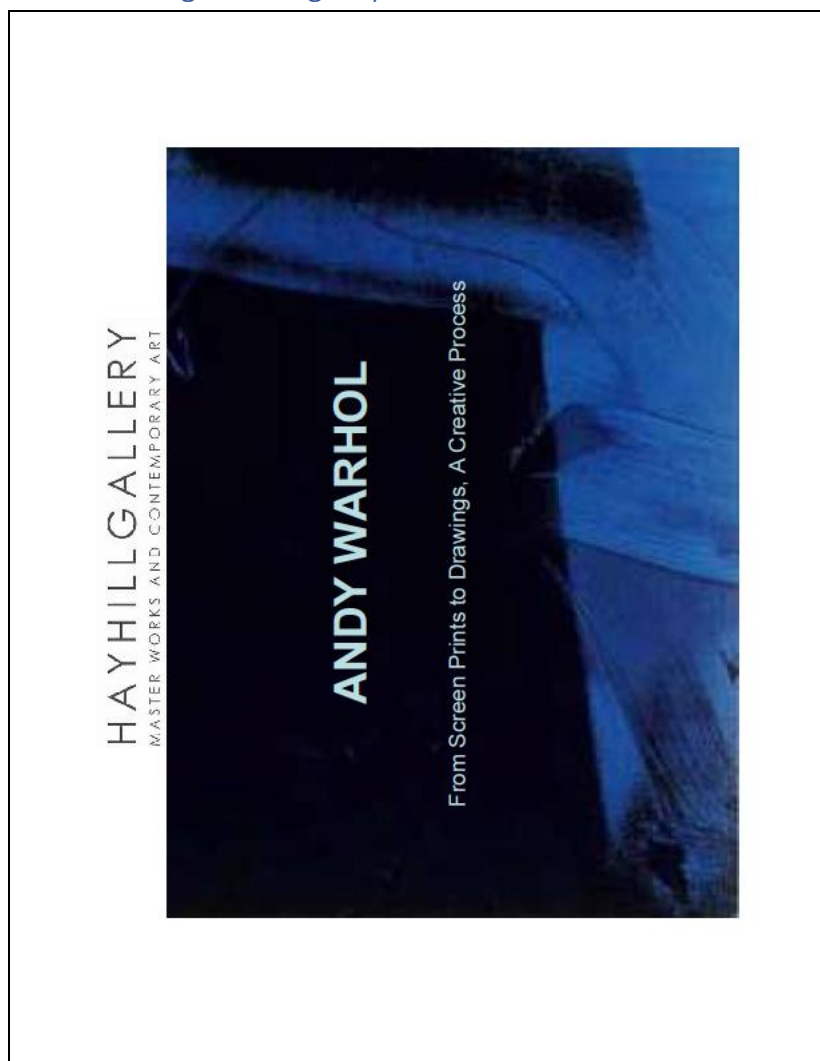
Oslo, 08.06.2012

ADRESS: LARSENSENSTRAA 8, 0110 OSLO, NORWAY • TEL: +47 22 54 94 20 • FAX: +47 22 54 94 21 • E-MAIL: larsen@larsen.no • ONE NO 020104

10.29 «Badende gutter» i utstillingskatalog fra 1982 – dokument 33

10.31 Excel-ark med analyse av de fem Uppstrøm-listene

Uppstrøm	Kategori	Volum	Volum i 1000 m3	Volum i 1000 m3 i 2010	Volum i 1000 m3 i 2011	Volum i 1000 m3 i 2012	Volum i 1000 m3 i 2013	Volum i 1000 m3 i 2014	Volum i 1000 m3 i 2015	Volum i 1000 m3 i 2016	Volum i 1000 m3 i 2017	Volum i 1000 m3 i 2018	Volum i 1000 m3 i 2019	Volum i 1000 m3 i 2020	Volum i 1000 m3 i 2021	Volum i 1000 m3 i 2022	Volum i 1000 m3 i 2023	Volum i 1000 m3 i 2024	Volum i 1000 m3 i 2025	Volum i 1000 m3 i 2026	Volum i 1000 m3 i 2027	Volum i 1000 m3 i 2028	Volum i 1000 m3 i 2029	Volum i 1000 m3 i 2030
Uppstrøm 1	Kategori 1	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
Uppstrøm 2	Kategori 2	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
Uppstrøm 3	Kategori 3	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Uppstrøm 4	Kategori 4	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000	4000
Uppstrøm 5	Kategori 5	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000

10.32 Artikkel fra moteblogg

MY favourite THING

Enter Search...

Items (0) £0,00

Home > Blog

Phone +44 (0) 20 7727 3300

STYLE SPY – MISS KNIGHTSBRIDGE: RITA KHATRI

September 16, 2012

Here at My Favourite Thing we are proud to see people from all over London wearing our clothes and interpreting them in different ways. To celebrate the way our clients have incorporated pieces from My Favourite Thing into their wardrobes over the last four years, the My Favourite Thing Blog is launching a new category 'Style Spy'. These posts will take a look at the inimitable style and fashion prowess of our London clients and showcase the style of all the different areas our clients represent.

In the first instalment of Style Spy we talk to Miss Knightsbridge – Rita Khatri – a true Londonite with a long career in fashion.

Shop Rita's style: [Giles pink blouse](#), [Giles printed skirt](#), [Aigner belt](#)

So Rita, tell us what makes Knightsbridge stand out from the rest of London?

I absolutely love where I live! I'm surrounded by the art world and fashion. Knightsbridge has the best shopping and brilliant local restaurants. Depending on my mood I can go anywhere from the glitz of Zuma to a quiet dinner at Zafferano. There is also an excellent and very relaxed Italian place called Sale e Pepe and I love the French food at Racine.

11. Sluttnoter

¹ Les Skup-rapporten for saken «Hvitvaskingen» her:

<https://www.skup.no/sites/default/files/metoderapport/metoderapport-hvitvaskingen-dn-skaalmo-gjernes-1.pdf> (Lest 7. januar 2020)

² Les Skup-rapporten for saken «Lånehaien» her:

<https://www.skup.no/sites/default/files/metoderapport/17%2520-%2520L%25c3%25a5nehaien.pdf> (Lest 7. januar 2020)

³ Tall på varer som innføres til Norge er søkbare på Tolletatens nettside:

https://tolltariffen.toll.no/templates_TAD/Tolltariffen/Chapter.aspx?id=369345&epslanguage=no

For at søkene skal bli effektive, trenger du de nødvendige kodene til aktuell varegruppe – eller «posisjon», som det heter i Tolltariffen. «Posisjonene» for kunst og antikviteter finner finnes her:

https://tolltariffen.toll.no/templates_TAD/Tolltariffen/Chapter.aspx?id=369345&epslanguage=no

⁴ Tre kilder som var sentrale i arbeidet med denne dokumentaren, er som følger:

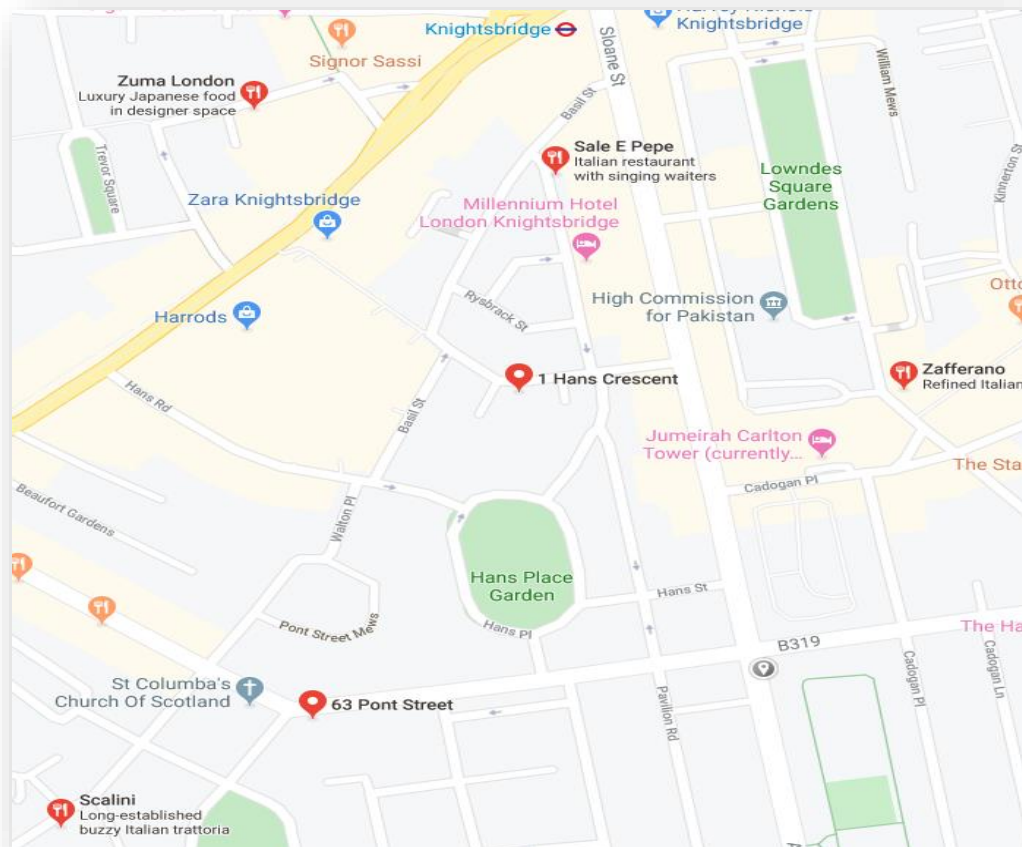
1. Munchmuseet har en åpen database der mye av Edvard Munchs korrespondanse med venner, gallerister og andre er gjort søkbar: <https://www.emunch.no/browseLetters.xhtml>
2. German Lost Art Foundation har en åpen og søkbar database som inneholder informasjon om titusenvis av kunstverk, mange av Munch, som ble plyndret av nazistene mellom 1933 og 1945. <http://www.lostart.de/Web/EN/Datenbank/Index.html>
3. Art Loss Register i London, som drifter verdens største private database over stjålet kunst, er en god kilde. Det er dyrt å abonnere på databasen, men selskapet var svært villige til å hjelpe oss med søk.

⁵ De sju advokatene var: Mørten Mulvad Mørch, Axel M. Hansson, Cato Schjøtz, Dag Drevvatne, Erling O. Lyngtveit, Jan Heftye Blehr, samt den britiske advokaten Tim Bienias i advokatfirmaet Clintons i London.

Advokat Dag Drevvatne kunne kanskje hjelpe oss hvis omtalen ble positiv: «Han er skjør på presseomtale. Send meg en epost med positivt ladede spørsmål, så kan jeg kanskje videresende.»

⁶ Saken var «Ekaireb v Uppstrom» og omhandlet en eiendomstvist i Knightsbridge i London.

⁷ Kartutsnitt av området i London der vi lette etter Tor Arne Uppstrøm. Sentrale adresser til boliger og restauranter er plottet inn.

⁸ Vi gjorde mange søk på eiendommer i London i det britiske eiendomsregisteret, HM Land Registry. <https://www.gov.uk/government/organisations/land-registry>